

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

Plán vzdálené dílčí podpory

v oblasti sociálního začleňování

Město Lanškroun

2019 – 2021

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

<u>Seznam tabulek</u>	<u>2</u>
<u>Seznam obrázků</u>	<u>2</u>
<u>Úvod</u>	<u>3</u>
<u>1. Analytická část</u>	<u>7</u>
<u>1.1 Základní informace o postupu při výzkumu a využitých metodách</u>	<u>7</u>
<u>1.2 Popis a analýza výchozí situace</u>	<u>8</u>
<u>1.2.1 Základní údaje o městě v kontextu problematiky sociálního vyloučení.....</u>	<u>8</u>
<u>1.2.2 Sociálně vyloučené lokality.....</u>	<u>9</u>
<u>1.2.3 Problematika sociálního vyloučení v jednotlivých tematických oblastech</u>	<u>10</u>
<u>1.3 Popis dosavadní spolupráce města Lanškroun a Agentury pro sociální začleňování.....</u>	<u>22</u>
<u>1.3.1 Postup při definování oblastí zaměření vzdálené dílčí podpory pro období 2019 - 2020....</u>	<u>23</u>
<u>1.4 Shrnutí vyhodnocení analytické práce Agentury.....</u>	<u>24</u>
<u>2. Návrhová část</u>	<u>25</u>
<u>2.1 Návrhová tabulka plánu VDP.....</u>	<u>28</u>
<u>2.2 Analýza rizik</u>	<u>30</u>
<u>2.3 Cílové skupiny</u>	<u>31</u>
<u>2.4 Návrh postupu při zpracování Tematického akčního plánu pro oblast bydlení.....</u>	<u>32</u>
<u>3. Implementační část</u>	<u>34</u>
<u>4. Závěr</u>	<u>38</u>
<u>Seznam zkratk.....</u>	<u>39</u>
<u>Seznam zdrojů</u>	<u>39</u>
<u>Seznam příloh.....</u>	<u>39</u>

Seznam tabulek	2
----------------------	---

Seznam obrázků	2
----------------------	---

Seznam tabulek

<u>Tabulka 1: Stručný přehled poskytovatelů sociálních služeb s cílovou skupinou sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob.....</u>	<u>3</u>
<u>Tabulka 2: Počet osob ohrožených sociálním vyloučením:.....</u>	<u>8</u>
<u>Tabulka 3: Kriminalita.....</u>	<u>12</u>
<u>Tabulka 4: Počet osob bez domova a bytový fond města k 2/2018.....</u>	<u>13</u>
<u>Tabulka 5: Struktura odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Lanškroun</u>	<u>18</u>
<u>Tabulka 6: Celkový počet obyvatel v exekuci v roce 2017</u>	<u>19</u>
<u>Tabulka 7: Podíl exekuvovaných osob</u>	<u>19</u>
<u>Tabulka 8: Návrhová tabulka plánu VDP</u>	<u>28</u>
<u>Tabulka 9: Analýza rizik</u>	<u>30</u>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma vyšší koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením, stav v květnu 2018....	9
Obrázek 2: Podíl osob v exekuci ve vybraných obcích v ORP Lanškroun (2017).....	20
Obrázek 3: Osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené nad rámec typologie Ethos	31

Úvod

Město Lanškroun uzavřelo memorandum o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování v prosinci 2017. Jako nejpotřebnější k řešení byla již v přihlášce pojmenována oblast bydlení a sociálních služeb. Výzkumný screening sloužící jako podklad pro další práci, byl obci představen v květnu 2018. Na konci června 2018 proběhla první koordinační skupina vzdálené dílčí podpory, na které byl obci předložen harmonogram činnosti pracovní skupiny bydlení na období podzim 2018. V Plánu vzdálené dílčí podpory v oblasti sociálního začleňování Města Lanškrouna pro období 2019 až 2022 jsou shrnuty výstupy dosavadní práce i navrženy další možnosti postupu, jak ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování, tak samostatně v koordinaci samosprávy.

Popis situace

Město Lanškroun leží na východě Čech v Pardubickém kraji v podhůří Orlických hor. Geograficky je umístěno na silnici spojující Brno a Svitavy s Polskem. Končí zde krátká železniční trať z vedlejší obce Rudoltice, většina osobních vlaků je vedena do důležitého železničního uzlu České Třebové, kde je návaznost na dálkovou dopravu. Autobusové spojení z Lanškrouna je standardní do všech okolních měst. S dostupností vlakových i autobusových spojů souvisí také dostupnost služeb občanské vybavenosti. Ve městě jsou 4 mateřské školy, 4 základní školy, základní umělecká škola, Dům dětí a mládeže či Městská knihovna. Město provozuje své vlastní sociální služby, které poskytují odlehčovací, pečovatelské služby a domov pro seniory. Veškerá zdravotní péče je dobře dostupná. Dále zde působí tyto organizace, které poskytují sociální služby osobám sociálně vyloučeným či sociálním vyloučením ohroženým, viz. tabulka¹:

Tabulka 1: Stručný přehled poskytovatelů sociálních služeb s cílovou skupinou sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob

Název poskytovatele	Zařízení sociální služby	Typ sociální služby
Oblastní charita Ústí nad Orlicí	Občanská poradna – kontaktní místo Lanškroun	Odborné sociální poradenství
	Nízkoprahové denní centrum Lanškroun	Nízkoprahové denní centrum pro klienty od 18 let
	Šance pro rodinu – Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
	Šance pro rodinu – Sociální rehabilitace Lanškroun	Sociální rehabilitace

¹ VA, březen 2018, s. 17

Rodinné Integrační Centrum	Rodinné Integrační Centrum	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi s PAS
LAXUS	Centrum terénních programů Pardubického kraje	Terénní programy
Amalthea		Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Abatab, spolek pro péči o rodinu		Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Celá řada sociálních služeb má v obci buď detašované pracoviště, nebo je třeba za nimi dojíždět do větších měst.

Obec zřizuje městskou policii Lanškroun a sídlí zde Obvodní oddělení Policie ČR v rámci Územního odboru Ústí nad Orlicí.

Pro město Lanškroun je typická velká vzdálenost obce od krajských měst, 205 km východně od Prahy, 90 km od Hradce Králové, 85 km od Pardubic a 87 km severně od Olomouce. Ústí nad Orlicí je vzdáleno veřejnou dopravou téměř celou hodinu, autem zhruba 30 minut. Svitavy jsou dostupné veřejnou dopravou za hodinu a půl, autem za zhruba 30 minut jízdy.

Lanškroun je obcí s rozšířenou působností státní správy. Jako správní centrum regionu Lanškrounsko spravuje 22 obcí s téměř 23 000 obyvateli. Dnešní Lanškroun je se svými 10 000 obyvateli² rychle se rozvíjejícím moderním městem zaměřeným na budoucnost, je městem s rozvinutou podnikatelskou činností, městem elektroniky, strojírenství, papírenského průmyslu i městem středních škol, živé kultury a moderních sportovišť.

Agentura pro sociální začleňování (dále jen Agentura, ASZ) je jedním z odborů Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR. Zajišťuje podporu obcím v hledání, nastavování a využívání nástrojů sociálního začleňování tím, že poskytuje odbornou součinnost při řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro řešení těchto problémů a při získávání financí na tyto postupy. Hlavním nástrojem pro zajištění této pomoci je Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL). Agentura dále zabezpečuje komplexní koordinaci přístupu orgánů veřejné správy k řešení problému sociálního vyloučení na úrovni ústředních orgánů státní správy, přístupu orgánů veřejné správy k otázce sociálního začleňování obyvatel sociálně vyloučených lokalit na místní úrovni a podporuje spolupráci mezi orgány veřejné správy a dalšími institucemi na místní úrovni v oblasti sociálního začleňování obyvatel sociálně vyloučených lokalit (včetně Romů) na místní úrovni. Odpovídá také za koordinaci plnění úkolů vyplývajících ze Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016 - 2020.

² K 1.1.2018

Poskytování vzdálené dílčí podpory (VDP)³ je jedním ze způsobů, jakými Agentura - s cílem zlepšit efektivitu sociálního začleňování v obcích a v regionech - pomáhá samosprávám řešit problémy spojené se sociálním vyloučením. Vzdálenou dílčí podporu Agentura poskytuje obcím, které nejsou zapojeny do Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Poskytování VDP se řídí Metodikou vzdálené dílčí podpory (viz <http://www.socialni-zaclenovani.cz> – Dokumenty – o Agentuře – Vzdálená dílčí podpora – metodika).

Kontext vzniku a průběh přípravy Plánu vzdálené dílčí podpory v Lanškrouně pro období 2019 – 2021

V Mapě sociálně vyloučených a sociálním ohrožením vyloučených romských lokalit⁴ z r. 2006 a ve výzkumných zprávách z r. 2009 vytvořených v rámci výzkumného projektu „Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit – české lokality“, který byl zadán Úřadem vlády ČR a realizován společností GAC (GAC 2009 a, b) byla popsána na území města Lanškrouna jedna sociálně vyloučená lokalita. Dle tzv. druhé Gabalovy zprávy byla v Lanškrouně identifikována také pouze jedna sociálně vyloučená lokalita a to v objektu v soukromém vlastnictví, ve kterém žilo 40-45 osob, kteří ve většině případů pobíraly dávky v hmotné nouzi. V domě docházelo k časté fluktuaci osob, neboť kdo dlužil na nájemném byl ihned vystěhován. V lokalitě se objevoval zvýšený výskyt konzumace návykových látek (alkohol, pervitin). Ve vstupní analýze z března 2018 je uvedeno, že objekt změnil na podzim 2018 majitele a jeho obyvatelé (většinou Romové) se odstěhovali do okolních vesnic či jinam v rámci Pardubického kraje. Dle Vstupní analýzy vzdálené dílčí podpory⁵ v Lanškrouně dochází na některých adresách ke zvýšené koncentraci sociálně slabých rodin s dětmi a osob ohrožených sociálním vyloučením. Dále se v obcích spadajících pod správní obvod ORP Lanškroun nacházejí objekty, kde žije větší počet sociálně vyloučených Romů. Jedná se o lokalitu v obci Cotkyle s cca 30 obyvateli bytového domu, kterou popisuje i tzv. Gabalova mapa z roku 2015, dále pak cca 35 – 45 obyvatel objektu v Květné a větší koncentrace obyvatel z nižší střední třídy na sídlišti Zámeček v sousední obci Rudoltice. Vnímání „problémovosti“ těchto lokalit pravděpodobně úzce souvisí s etnicitou tamních obyvatel.

Na přetrvávající problémy spojené se sociálním vyloučením a potřebu podpory sociálního začleňování v Lanškrouně (viz kap. 1.1 „Analýza výchozí situace“) reagovalo město a Agentura v r. 2017 jednáním o možnosti poskytnutí vzdálené dílčí podpory. Memorandum o spolupráci formou vzdálené dílčí podpory bylo podepsáno 5. února 2018. Vzhledem k motivaci pro využití podpory poskytované Agenturou na straně města a také z důvodu změny v možnostech poskytování vzdálené dílčí podpory

³ Vzdálená dílčí podpora je poskytována prostřednictvím projektů realizovaných Agenturou: Systémové zajištění sociálního začleňování, reg. č. projektu CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605 a komplementárním projektem Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

⁴ https://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html

⁵ Vstupní analýza vzdálené dílčí podpory v Lanškrouně, březen 2018, s.6

(v říjnu r. 2018 došlo k prodloužení maximální doby poskytování VDP na 24 měsíců, k zavedení výběru obcí pro poskytování VDP Monitorovacím výborem pro činnost Agentury a k zavedení možnosti zpracování Tematického akčního plánu v rámci VDP) byla věnována pozornost analytické fázi a přípravě spolupráce.

V průběhu února a března 2018 proběhla vstupní analýza situace v Lanškrouně, která je jedním z hlavních východisek pro přípravu Plánu vzdálené dílčí podpory města Lanškrouna. Vstupní analýza byla v květnu 2018 předložena městu, které ji schválilo a odsouhlasilo návrh další spolupráce s Agenturou. V červnu 2018 byla ustanovena koordinační skupina⁶, na kterou navázala pravidelná setkání pracovní skupiny od září do listopadu 2018. Pracovní skupina byla sestavená z místních aktérů k tématu bydlení. Plán VDP byl zpracován pro období 2019 – 2020 a předložen ke schválení radě města dne 14.10. 2019 a schválen usnesením č. 604/RM/2019.

Plán VDP by nemohl vzniknout bez aktivní spolupráce ze strany vedení města a aktérů působících na území Lanškrouna. Garantem procesu tvorby Plánu vzdálené dílčí podpory je Agentura pro sociální začleňování. Hlavní osobou v koordinaci je vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Lanškrouna, která komunikuje s lokální konzultantkou Agentury a pomáhá zprostředkovat přenos informací k vedení města a veřejnosti.

Zaměření Plánu vzdálené dílčí podpory v Lanškrouně pro období 2019 - 2021

V žádosti o vzdálenou dílčí podporu byly z pohledu města popsány jako nejpotřebnější následující problémové oblasti: oblast bydlení a sociálních služeb/sociální práce. V průběhu analytické fáze spolupráce došlo po seznámení se se závěry vstupní analýzy k potvrzení zaměření vzdálené dílčí podpory na oblast bydlení. A to nejen proto, že výzkumem bylo prokázáno, že na území města žijí osoby reálně ohrožené ztrátou bydlení, tedy osoby zadlužené/v exekuci, osoby pobírající sociální dávky a další zranitelné skupiny osob jako jsou rodiny s jedním rodičem či uživatelé návykových látek a další. Ale již při přípravě přihlášky a následně v době výzkumného šetření bylo opakováno, že klíčovým tématem k řešení je otázka bydlení a života osob aktuálně bez přístřeší, kterých bylo v obci dle kvalifikovaných odhadů identifikováno 15-20.⁷ Což shledáváme vzhledem k celkovému počtu obyvatel města (téměř 10 tis.)⁸ jako počet relativně vysoký a jednoznačný důvod k intervenci ze strany Agentury pro sociální začleňování. Navíc pokud obec prokázala zájem situaci změnit a má zájem o pomoc a podporu zvenčí.

⁶ Podle Metodiky vzdálené dílčí podpory (odst. 24) doporučuje Agentura pro naplnění role obce při vytváření a realizaci Plánu vzdálené dílčí podpory vznik Koordinační skupiny Plánu vzdálené dílčí podpory.

⁷ Vstupní analýza, březen 2018, s. 10

⁸ Web ČSÚ, <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j>

1. Analytická část

1.1 Základní informace o postupu při výzkumu a využitých metodách

V průběhu února a března 2018 byl Agenturou pro sociální začleňování (ASZ) realizován výzkum, jehož výsledky jsou popsány v Závěrečné zprávě z výzkumného screeningu v Lanškrouně – Vstupní analýza vzdálené dílčí podpory v Lanškrouně (ASZ, 2018; dále jen VA). Vstupní screening popisuje výchozí stav a je podkladovým materiálem pro další plánování.

Vstupní screening vychází především z analýzy tzv. jádrových ukazatelů⁹ sociálního vyloučení. Agentura v tomto směru pracuje s indikátory v oblasti bydlení, zaměstnanosti a zadluženosti. V rámci této analýzy byly zpracovány i tzv. checklisty sociálního bydlení, zaměstnanosti, zadluženosti, sociální práce, bezpečnosti, zdraví a komunitní práce, které doplňují jádrové indikátory o informace o místních kapacitách pro sociální začleňování a nastavení místních politik. Výzkum využil ve své metodologii kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod, kdy jsou analyzována sebraná kvantitativní (povětšinou číselné údaje) a kvalitativní data (např. rozhovory) společně. Použita byla i metoda tzv. desk research, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v analýze dat získaných od institucionálních aktérů obce. Pro utvoření komplexního obrazu o sociálním vyloučení osob žijících v Lanškrouně jsou vždy při vstupním výzkumném šetření analyzovány všechny prioritní oblasti, ve kterých je sociální vyloučení nejvíce zřetelné (tedy bydlení, bezpečnost, zdraví, zaměstnanost a dluhová problematika), vyjma oblasti vzdělávání. Pokud by obec o téma inkluzivního vzdělávání projevila zájem, spolupráce s ASZ by na základně předložené žádosti mohla být rozšířena, vznikl by samostatný výzkum týkající se inkluzivního vzdělávání a byl by zpracován dokument Místní plán inkluze ve vzdělávání.¹⁰

Při zpracování vstupní analýzy byly využity také výstupy předcházejících výzkumů realizovaných v Lanškrouně (např. v rámci Plánu rozvoje sociálních a souvisejících veřejných služeb města Lanškroun v období 2015 – 2018 či Koncepce prevence kriminality Pardubického kraje na období 2017 až 2021). V průběhu analytické fáze spolupráce byl kladen důraz na výměnu informací mezi lokální konzultantkou a výzkumným týmem Agentury. Zástupci subjektů, které lze považovat za aktéry sociálního začleňování v Lanškrouně byla postupně ujasňována očekávání od spolupráce, přičemž docházelo mj. i s využitím dílčích výstupů z výzkumu k formulování konkrétních potřeb Lanškrouna

⁹ Agentura pracuje s tzv. jádrovými ukazateli sociálního vyloučení, které udávají rozsah sociálního vyloučení. Jádrové indikátory jsou komparovatelné v čase a mohou tak ilustrovat intervenci Agentury pro sociální začleňování v dané lokalitě v rámci realizované spolupráce.

¹⁰ VDP v oblasti vzdělávání poskytuje Agentura v rámci systémového projektu reg. č.: CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“. O tento typ podpory vedení města neprojevilo zájem.

korespondujících s obecnými cíli poskytování vzdálené dílčí podpory (viz Metodika vzdálené dílčí podpory – kap. 1, odst. 11) a požadavkem města popsáním v dopise starosty ze dne 18.9.2017. Výzkumný tým tak obdržel informace, na základě kterých bylo možné stanovit oblasti konkrétního zaměření vstupního screeningu.

1.2 Popis a analýza výchozí situace

Zdrojem dat uvedených v kapitole 1.2 (není-li uvedeno jinak) je Vstupní analýza vzdálené dílčí podpory v Lanškrouně – Závěrečná zpráva z výzkumného screeningu z r. 2018.

1.2.1 Základní údaje o městě Lanškroun v kontextu problematiky sociálního vyloučení

Tabulka 2: Počet osob ohrožených sociálním vyloučením:¹¹

Počet osob	
Celkový počet obyvatel	9 994 obyvatel (stav k r. 2016, (zdroj ČSÚ) od první poloviny 90. let stagnoval a zhruba mezi lety 2005 a 2007 mírně vzrostl (z 9 791 obyvatel na 10 166) od roku 2007 opět stagnuje
Počet osob v exekuci	525 osob (což představuje 6,13 % z celkového počtu obyvatel Lanškrouna starších 15 let)
Počet osob v evidenci uchazečů o zaměstnání	138 osob
Počet osob v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 1 rok	23 osob
Počet osob v hmotné nouzi	23 osob a jejich rodin
Počet osob bez domova	15-20 osob
Počet osob sociálně vyloučených dle Gabalovy mapy	26–50 osob
Počet obyvatel objektu v Cotkytli	30 osob
Počet obyvatel objektu v Květné	35–40 osob

Sociální vyloučení často doprovází tyto faktory (město Lanškroun nevyjímaje):

¹¹ Vstupní analýza, březen 2018, s. 6

- Příjem ze sociálních dávek, a s tím spojená materiální chudoba
- Prostorové vyloučení
- Přestože je Lanškroun město s rozvinutými službami, koncentrace některých osob ohrožených sociálním vyloučením je v lokalitách těmto službám hůře dostupných. Mimo jiné z důvodu četných pracovních příležitostí je hladina nájmu v obci nastavená výše a nízkopříjmové rodiny jsou tak opět nuceny bydlet v odlehlejších menších obcích. Tato obecně známá a často se opakující situace v celé ČR i ve světě se může kdykoli změnit a popisovaná tendence „vytlačování chudších na okraj“ se může zvrátit např. právě „návratem“ chudých zpět do měst (do objektů koupených novými majiteli, k příbuzným, na ubytovny apod.). Což je konkrétně v Lanškrouně zhmotněno přítomností většího počtu osob „bez střechy“. Výskyt rizikových forem chování (např. alkoholismu či narkomanie) a kriminality (zvýšeným rizikem stát se pachatelem, ale i obětí trestné činnosti)

Reflexe ze strany místních aktérů při tvorbě Plánu vzdálené dílčí podpory:

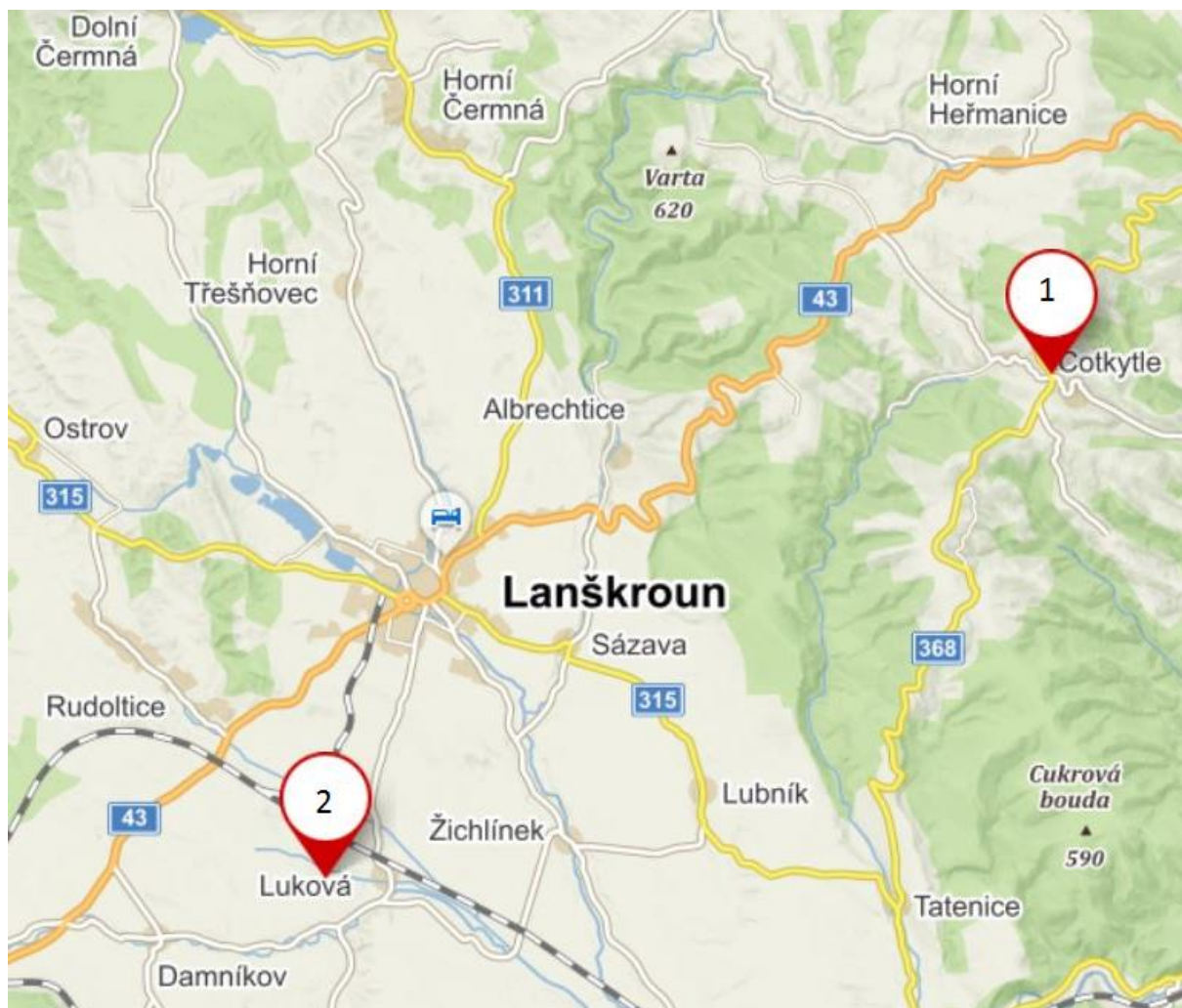
Dotázaní institucionální aktéři se shodovali, že pozornost by se měla věnovat také zajištění detekované poptávky po zřízení terénních a nízkoprahových služeb pro ohroženou mládež. Především ze strany Laxusu, který v obci poskytuje dvakrát týdně terénní sociální službu pro osoby potýkající se s drogovou závislostí, bylo upozorněno na výskyt ohrožené mládeže ve veřejném prostoru.

1.2.2 Sociálně vyloučené lokality (SVL)

Aktuální přehled sociálně vyloučených lokalit a lokalit ohrožených sociálním vyloučením vznikl v rámci vstupní analýzy. S geografickou segregací sociálně slabých obyvatel se ve městě prakticky nelze setkat. Ke zvýšené koncentraci sociálně vyloučených lidí na některých adresách sice dochází, nicméně ne v takové míře, aby bylo možné hovořit o SVL, a zaznamenat jevy, které její existenci obvykle provázejí. Z výpovědí aktérů vyplynulo, že v některých obcích spadajících pod správní obvod ORP Lanškroun se nacházejí objekty s vyšší koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením. Aktéry byly identifikovány lokality v Cotktyli a v osadě Květná (část obce Luková). Tyto lokality byly uvedeny rovněž v dokumentu „Koncepce prevence kriminality Pardubického kraje na období 2017 až 2021“ z roku 2016.¹²

Obrázek 1: Schéma vyšší koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením v ORP Lanškroun (květen 2018)

¹² VA, březen 2018, s. 7

zdroj: Vstupní analýza města Lanškrouna 2018

1.2.3 Problematika sociálního vyloučení v jednotlivých tematických oblastech

1.2.3.1 Zaměstnanost

Přehled základních údajů o zaměstnanosti k lednu 2018:

- počet nezaměstnaných osob: 138
- z toho počet dlouhodobě nezaměstnaných osob:¹³ 23 (16,67 %)
- volných pracovních pozic na území Lanškrouna v nabídce Úřadu práce v daném období: 467

¹³ uchazeči v evidenci ÚP kontinuálně déle než 1 rok

Nezaměstnané osoby: jednalo se o evidované nezaměstnané ve věku 15–64 let, kteří neměli žádnou zjevnou překážku pro přijetí zaměstnání.

Dlouhodobě nezaměstnané osoby: ve skupině uchazečů, kteří byli v evidenci více než 365 dní, převažovaly osoby se základním vzděláním (47,82 %) a osoby se středním odborným vzděláním – vyučením (43,48 %).

Identifikace problémů, posouzení jejich závažnosti, analýza pravděpodobných příčin

Lanškroun je městem s rozvinutým průmyslem i službami. Město v posledních letech vykazuje nízkou nezaměstnanost a vysoký potenciál pro další hospodářský růst. Podle informací dostupných na webových stránkách města v Lanškrouně působí na 250 společností, evidováno je zde přes 2 000 soukromých podnikatelů a živnostníků. Lanškroun byl v roce 2017 oceněn druhým místem ve srovnání měst s nejlepším podnikatelským prostředím v Pardubickém kraji. Na Lanškrounsku byla zaznamenána nejvyšší míra ekonomické aktivity mužů v Pardubickém kraji. V regionu je delší dobu zaznamenán velký nedostatek pracovníků s technickým vzděláním, jenž se řeší **najímáním agenturních zaměstnanců z jiných regionů České republiky i ze zahraničí**.

Někteří dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání jsou označováni jako velmi těžko zaměstnatelní vzhledem ke **zdravotním omezením** pro výkon širokého spektra zaměstnání, **nemotivovanosti a absenci pracovních návyků**, část z nich **participuje na šedé ekonomice**.

Reflexe zjištěných údajů ze strany místních partnerů při tvorbě Plánu vzdálené dílčí podpory:

Současná nízká míra nezaměstnanosti zapříčiňuje **zvýšenou poptávku po motivované pracovní síle**, kterou velcí zaměstnavatelé saturují prostřednictvím **najímání agenturních zaměstnanců** (z jiných regionů ČR nebo ze zahraničí). Ti žijí ve městě v závislosti na ekonomickém cyklu a **narušují stabilitu dostupnosti bydlení** především u nízkopříjmového obyvatelstva.

Přehled stávajících nástrojů pro prevenci/řešení problémů v oblasti nezaměstnanosti:

→	Kontaktní pracoviště úřadu práce Lanškroun pořádá individuální poradenství pro širokou skupinu uživatelů.
→	Projekt v realizaci města pod záštitou starosty na podporu zaměstnávání mladých lidí a absolventů v oborech nabízející místní firmy.

1.2.3.2 Bezpečnost

Přehled základních údajů: (údaje se vztahují k působnosti Obvodního oddělení Policie České republiky Lanškroun, které spravuje území Lanškrouna a okolních 22 obcí s téměř 23 000 obyvateli.)

Tabulka 3: Kriminalita

Index kriminality za období leden až prosinec 2017	
počet trestných činů spáchaných na 10 000 obyvatel	104

Počet vybraných spáchaných trestných činů	
krádeže vloupáním	17
krádeže prosté	39
trestné činy související s výrobou, držením a distribucí drog	52

Srovnání ukazatelů kriminality v letech 2013 a 2017	Rok 2013	Rok 2017
Nápad TČ	315	227
z toho nejpočetněji zastoupená majetková kriminalita:	-	70 %
Objasněnost případů:	48 %	75 %

Identifikace problémů, posouzení jejich závažnosti, analýza pravděpodobných příčin:

V porovnání s ostatními obvodními odděleními Policie ČR (dále jen OOP) zaujalo OOP Lanškroun 382. pořadí dle indexu kriminality (z celkového počtu 522 OOP). V OOP Lanškroun začal od roku 2013 **klesat nápad trestné činnosti** (s výjimkou roku 2017, kdy došlo k mírnému nárůstu) a naopak **stouplo procento objasněných trestných činů** (ze 48 % v roce 2013 na 75 % v roce 2017).

Reflexe zjištěných údajů ze strany místních partnerů při tvorbě Plánu vzdálené dílčí podpory:

Dle oslovených institucionálních aktérů stouplo za poslední roky procento objasněných trestných činů. Zároveň bylo upozorněno na výskyt **ohrožené mládeže** ve veřejném prostoru.

Přehled stávajících nástrojů pro prevenci/řešení problémů v oblasti bezpečnosti:

→	Městská policie a obvodní oddělení Policie ČR přispívají v rámci preventivní činnosti ke snižování kriminality ve městě také prostřednictvím přednáškové činnosti .
→	Město Lanškroun na svém území využívá kamerový dohlížecí systém .
→	Přednášky na základních a středních školách ve městě připravují rovněž zaměstnanci Městského úřadu Lanškroun , pak kurátor pro mládež (témata: šikana, závislosti na návykových látkách, týrání a zneužívání dětí).
→	Ve městě působí terénní sociální služby organizace Lexus pro uživatele návykových látek .
→	V roce 2015 byla ustavena komise pro prevenci kriminality sdružující zástupce Městské policie Lanškroun, obvodního oddělení Policie ČR Lanškroun, sociálního odboru, OSPOD, manažera prevence kriminality pro základní školy a občanské iniciativy.

1.2.3.3 Bydlení v kontextu sociálního vyloučení v Lanškrouně

Přehled základních údajů a stávajících nástrojů pro prevenci/řešení problémů v oblasti bydlení:

Tabulka 4: Počet osob bez domova a bytový fond města k 2/2018¹⁴

Počet osob bez domova		15–20	
Bytový fond města		542 bytů	
Tzv. holobyty	Byty celkem	Počet bytů Centra sociálních služeb	Dlouhodobě neobývané byty
4	4340	6 (1+kk)	cca 10–15

Město provozuje Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem. Celková kapacita je 82 lůžek.

Z toho:

- lůžka určená pro seniory = 46
- lůžka se zvláštním režimem = 31
- lůžka určená pro odlehčovací služby = 5

Identifikace problémů, posouzení jejich závažnosti, analýza pravděpodobných příčin

Mezi obyvatele Lanškrouna ohrožené v oblasti bydlení patří lidé v tzv. bytové nouzi, tento pojem vychází z typologie ETHOS, užívané pro definování bezdomovectví a vyloučení z bydlení

¹⁴ VA, březen 2018, s. 6

v evropském kontextu. Ta vychází z principu, že pojetí domova lze chápat ve třech oblastech, jejichž absence může vést k bezdomovectví. „Mít domov může být chápáno jako: mít přiměřené bydlení, které může osoba a její rodina výlučně užívat (fyzická oblast); mít prostor pro vlastní soukromí s možností sociálních vztahů (sociální oblast); mít právní důvod k užívání (právní oblast). Z toho vyplývají čtyři formy vyloučení z bydlení, které všechny ukazují na absenci bydlení“¹⁵:

1. **bez střechy,**
2. **bez bytu,**
3. **nejisté bydlení,**
4. **nevyhovující bydlení.**

Pro udržení si bydlení je rozhodující i příjmové hledisko, kdy věcný záměr zákona o sociálním bydlení (MPSV, 2017) rozšiřuje skupinu osob v bytové nouzi nad rámec osob bez bydlení o osoby s nízkými příjmy, které vynakládají velkou část nákladů na bydlení. A to víc než 40 %, pokud zároveň těchto 40 % nepřekračuje výši normativních nákladů na bydlení, a zároveň započitatelný příjem domácnosti po úhradě nákladů na bydlení nepřesahují 1,6 násobek životního minima (a též s vazbou na zhodnocení majetku).

Mezi osoby v bytové nouzi mohou patřit tyto obyvatele Lanškrouna:

- osoby bez domova (bez střechy);
- počet lidí s trvalým pobytem na ohlašovně MěÚ (včetně dětí mladších 18 let);
- průměrný počet osob vracejících se měsíčně z výkonu trestu/výkonu vazby či z ústavní výchovy;
- počet osob pobírající dávky v hmotné nouzi;
- osoby bydlící na ubytovnách;
- osoby zadlužené či v exekuci;
- nízkopříjmové rodiny či jednotlivci – např. pobírající doplatek na bydlení (nárok na dávku vyplývá právě z poměru výdajů vynakládaných na bydlení – více než 30 %);
- další osoby, které nejsou spočítatelné, např. žijící v domácím násilí apod.

Řešení problémů s bydlením představuje jednu z často poptávaných zakázek klientů sociálních služeb, byť se v mnoha případech jedná o kumulované problémy týkající se také zadluženosti a různých dalších těžko řešitelných životních situací.

¹⁵ ETHOS – Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení v prostředí ČR. Dostupné z: https://www.feantsa.org/download/cz_8621229557703714801.pdf

Téměř všichni dotazovaní institucionální aktéři se shodovali na nedostatku možností bydlení pro osoby z cílové skupiny (tj. osoby v bytové nouzi) a to i přesto, že Lanškroun má relativně rozsáhlý bytový fond.

Městský bytový fond zdaleka nedostačuje poptávce dané celkovým přetlakem zvýšeného zájmu o byty ve městě. V případě komerčních nájmu jsou pro nízkopříjmové skupiny bariérou kauce, na které KoP ÚP Lanškroun zpravidla **nepřiznává dávku hmotné nouze** mimořádnou okamžitou pomoc. Ze zkušeností obcí ve spolupráci s ASZ víme, že mimořádná okamžitá pomoc k zaplacení kauce na byt je účinným nástrojem pro domácnosti, které mají ztížený přístup na trh s bydlením.

Vzhledem k vysokému zájmu o byty ve vlastnictví města (a obecně o bydlení na území Lanškrouna) nedochází k situaci, že by uvolněné byty zůstávaly dlouho bez nájemníků. Lanškroun má schválená pravidla pro nakládání s byty v majetku města, která určují postup při výběru osob, kterým bude umožněno uzavřít nájemní smlouvu na volný městský byt, způsob stanovení nájemného a zásady pro uzavírání nájemních smluv. **Městu však chybí pravidla pro mimořádné přidělení bytu.**

Ve městě žije v závislosti na ekonomickém cyklu velký počet osob, které obývají především soukromé ubytovny či nájemní byty od soukromníků, kde spolubydlí ve větším počtu pohromadě, což se negativně odráží na cenách nájmu. Formou spolubydlení a pravidelným příjmem jsou schopni platit vyšší nájemné. **Na zvýšenou hladinu nájemného v obci doplácí především nízkopříjmové obyvatelstvo, které na něj nedosahuje (nízkopříjmové rodiny s jedním rodičem, rodiny s dětmi, samostatně žijící senioři, ...).**

Veřejná pravidla pro přidělování městských bytů v Lanškrouně:

- osoba starší 18 let, jež je občanem České republiky nebo jiného členského státu EU či cizinec s platným povolením k pobytu v České republice
- trvalý pobyt v Lanškrouně minimálně 3 roky, s výjimkou případů, kdy je předložena platná pracovní smlouva s místem výkonu práce v Lanškrouně nebo v případě podnikání sídlo nebo provozovna firmy v Lanškrouně
- bezdlužnost u města a u organizací městem založených nebo zřízených a u státu
- žádost posuzuje bytová komise, která rozhoduje o nabídce konkrétního bytu

Nájemní smlouvy se uzavírají vždy na 6 měsíců s tím, že v případě řádného plnění povinností nájemcem jsou nájemy prodlouženy o 18 měsíců. Smluvní nájemné se sjednává na základě výsledku řízení o volném bytu a může být každý rok upraveno podle inflačního koeficientu stanoveného Ministerstvem financí. Informace o volných bytech jsou zveřejněny a poté je o ně losováno v prostorách městského úřadu nebo jsou tyto byty nabídnuty do dražby. U městských bytů nejsou vyžadovány kauce.

Přehled stávajících nástrojů pro prevenci/řešení problémů v oblasti bydlení

- **Bytový fond města**

Město Lanškroun disponovalo v únoru roku 2018 **542 byty**. K dispozici byly i **4 tzv. holobyty** v ulici Polní. Jako holobyť je označovaná jedna místnost o ploše cca 18-20 m² se sociálním zařízením, přívodem studené vody a topením na pevná paliva. Cena nájemného činí 2 000,- Kč (čistý nájem bez služeb). Nájemníci těchto bytů se příliš nemění, nedochází zde k výraznější fluktuaci obyvatel.

- **Nízkoprahové denní centrum pro lidi bez přístřeší**

V oblasti bydlení je jedinou sociální službou zaměřenou na **cílovou skupinu osob bez domova Nízkoprahové denní centrum pro lidi bez přístřeší** provozované Oblastní charitou Ústí nad Orlicí. Tato služba nabízí klientům bez domova možnost hygieny, výměny oblečení a sociálního poradenství¹⁶.

- **Šance pro rodinu – Sociální rehabilitace**

Oblastní charita Ústí nad Orlicí poskytuje v Centru sociálních služeb ještě další službu úzce související s oblastí bydlení. Jedná se o službu **Šance pro rodinu – Sociální rehabilitace**, pro jejíž klienty je v budově Centra k **dispozici 6 bytů s dispozicí 1+kk**. **Cílovou skupinou jsou osoby od 18 do 64 let, jež se ocitly v krizi**, rodiny s dětmi, osoby do 26 let opouštějící školská ústavní a výchovná zařízení nebo náhradní rodinnou péči a osoby s lehkým mentálním postižením. **Maximální délka pobytu** by měla být **1 rok**, přičemž cílem služby je aktivizace klientů k dosažení samostatnosti, soběstačnosti a nezávislosti. Zájem o byty v Lanškrouně je velký a klienti nejsou schopni v případě městských bytů splnit požadované podmínky a u komerčních nájmu představují bariéru kauce.

- **Sedárna pro lidi bez přístřeší**

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví ve spolupráci s Městskou policií pod záštitou vedení města zřídili v zimních měsících sedárnu pro osoby bez přístřeší. Sedárna je otevřená přes noc při teplotě **klesající pod sedm stupňů Celsia**. Její provoz je pod kontrolou Městské policie, prostory jsou pod kamerovým dohlížecím systémem. Sedárnu využívají osoby bez přístřeší, které nemají v zimních měsících žádnou jinou možnost přečkání mrazivého počasí, **jedná se cca o pět jednotlivců**.

- **Ubytovny provozované soukromníky**

Ubytovny v Lanškrouně jsou provozovány soukromými osobami, **obsazeny jsou agenturními zaměstnanci z jiných regionů České republiky i ze zahraničí**, neboť dnešní Lanškroun je městem s rozvinutou podnikatelskou činností. Velký počet osob zaměstnanců obývá především soukromé ubytovny. Tento fenomén je dobře známý také na nedalekém Rychnovsku. Zde je pull faktorem dobrá pracovní příležitost v průmyslové zóně Kvasiny, která přitáhla agenturní zaměstnance. Tito obydlí minimálně rádius 50km okolo a stávají se push faktorem pro nízkopříjmové rodiny i jednotlivce, kteří

¹⁶ V minulosti se služby NDC potýkala s nedostatečnou personální kapacitou i nedostatkem financí, kapacita byla v průběhu roku 2018 navýšena, finančně podpořena městem.

nejen, že nezískají bydlení na běžném trhu, ale nedostanou se ani do substandardních forem typu ubytovny. Jediným útočištěm pro ně pak zůstávají bytové fondy měst v bližším i vzdálenějším okolí. Tato paralela je v menším platná také pro Lanškroun/Lanškrounsko. Rizika spojená s nestabilitou pracovního trhu (např. náhlý odchod agenturních zaměstnanců a rychlá potřeba zaplnit ubytovny stran jejich majitelů), byla opakovaně pojmenována aktéry na pracovní skupině. I historicky s ní již má Lanškroun zkušenost.

Popis potřeb v oblasti bydlení

Oslovení aktéři i zástupci vedení města se shodovali na potřebě vytvoření pravidel a kritérií pro mimořádné přidělení bytů a vyčlenění minimálně jednoho krizového bytu pro CS z bytového fondu města či zřízení noclehárny. Z dostupných informací dále vyplývá, že kromě systémových řešení bytové problematiky, kterými by bylo zřízení sociálního bydlení, je v ideálním případě potřeba zpracovat bytovou koncepci ve spolupráci s městem.

Reflexe zjištěných údajů ze strany místních aktérů při tvorbě Plánu vzdálené dílčí podpory:

Dotázaní institucionální aktéři se shodovali, že azylový dům pro rodiny s dětmi nechtějí, preferují služby bazální péče (noclehárna, krizová pomoc). Azylový dům navrhuje nahradit jiným systémem sociálních bytů města, tzn. vyčlenit z bytového fondu města byty určené pro sociálně vyloučené, těžko prodejné objekty města zrekonstruovat a zmapovat vhodné objekty k tomuto využití.

1.2.3.4 Sociální služby a zdraví

Skladba sociálních služeb a aktivit ve městě

Ačkoli v obci přímo působí v úvodu uvedení poskytovatelé sociálních služeb zaměřené na cílovou skupinu sociálně vyloučených, řada z těchto organizací působí v celém Pardubickém kraji a v Lanškrouně působí pouze některé dny v týdnu. V relativně odlehlejší regionu Lanškrounska je co do kapacity i pestrosti nedostatečná síť sociálních služeb, které by mohly podpořit sociálně slabé obyvatele. Tento fakt byl opakovaně pojmenován vedoucí OSVZ a je jednou z příčin přetrvávajícího sociálního vyloučení u určitého počtu obyvatel území.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví vypracovává v rámci komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb „Plán rozvoje sociálních a souvisejících veřejných služeb města Lanškrouna“, aktuálně zpracovává plán pro období 2019 – 2022, jedná se o třetí komunitní plán. Plánování probíhá

ve dvou pracovních skupinách: 1) Senioři, osoby se zdravotním postižením a osoby sociálně vyloučené a 2) Rodina, děti, riziková mládež a národnostní menšiny.

V případě nepříznivé sociální situace, potřeby sociálního poradenství a pro zprostředkování konkrétní sociální služby se lidé mohou obrátit na **Odbor sociálních věcí a zdravotnictví**, jehož pracovníci kromě poskytování sociálního poradenství vykonávají průběžně různé formy depistážní činnosti.

Tabulka 5: Struktura odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Lanškroun

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví – členění	Počet úvazků
OSPOD	5 úvazků
sociální kurátor pro dospělé	1 úvazek
sociální kurátor pro děti a mládež	1 úvazek
sociální pracovnice a komunitní plánování	1 úvazek

Město Lanškroun realizovalo v roce 2014 třináctiměsíční projekt **Standardizace orgánu sociálně-právní ochrany v Lanškrouně**¹⁷. Cílovou skupinu v rámci projektu tvořil orgán veřejné správy působící v oblasti sociální integrace, resp. jeho zaměstnanci, konkrétně pracovníci OSPOD na Městském úřadu Lanškroun.

V období 2017 až 2020 realizuje Odbor sociálních věcí a zdravotnictví projekt **Sociální začleňování rodin ve správním obvodu Města Lanškroun**¹⁸. Komplexním cílem projektu je rozvoj absentujících služeb podporujících sociální začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených ve správním obvodu města Lanškroun. Prioritou aktivit je podpora služeb pro ohrožené děti a rodiny a podpora směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

Vedení města je prosociálně orientováno a poskytovatelé sociálních služeb se setkávají s pozitivním přístupem a finanční podporou ze strany města.

Identifikace problémů, posouzení jejich závažnosti, analýza pravděpodobných příčin:

V oblasti zdraví, podobně jako v jiných regionech ČR, i v Lanškrouně je problém s **nedostatkem dětských lékařů**. Oslovení aktéři zmiňovali například **neexistenci psychologa a nedostatek i jiných specialistů**. Aktéři dále zmiňovali potřebu nastavení efektivních a pro všechny partnery funkčních komunikačních kanálů, které povedou k lepší koordinaci jednotlivých služeb navzájem, ale i poskytovatelů a samosprávy, Úřad práce a dalších lokálních partnerů.

¹⁷ Viz online [http: https://www.lanskroun.eu/standardizace-organu-socialne-pravni-ochrany-deti/d-1054](https://www.lanskroun.eu/standardizace-organu-socialne-pravni-ochrany-deti/d-1054)

¹⁸ Viz online [http: https://www.lanskroun.eu/zahajeni-projektu-na-podporu-socialniho-zaclenovani/d-11394](https://www.lanskroun.eu/zahajeni-projektu-na-podporu-socialniho-zaclenovani/d-11394)

Reflexe zjištěných údajů ze strany místních partnerů při tvorbě Plánu vzdálené dílčí podpory:

Dle oslovených aktérů není pestrost sociální služeb v Lanškrouně zcela dostačující, důsledkem čehož se zvyšuje zátěž na stávající poskytovatele sociálních služeb. Z řad pracovníků realizujících sociální služby byla vyslovena potřeba návazných služeb v oblasti bydlení, včetně krizových pro osoby s určitým omezením v sociální oblasti. Upozorňováno bylo na absenci pobytových služeb jak krizových, tak dlouhodobých – např. azylového domu pro matky s dětmi nebo krizového systému bydlení při náhlé ztrátě bydlení. Aktéři rovněž upozorňovali na malou informovanost CS o dostupných službách a z toho plynoucí neřešení či včasné neřešení nepříznivé životní situace.

1.2.3.5 Zadluženost

Tabulka 6: Celkový počet obyvatel v exekuci v roce 2017

Podíl exekovaných osob	V procentech	Počet osob
Celkem	100 %	525
Ve věku 18-19 let	12 %	62
Senioři (65+)	7 %	35
Děti a mladiství	0 %	0

Tabulka 7: Podíl exekovaných osob

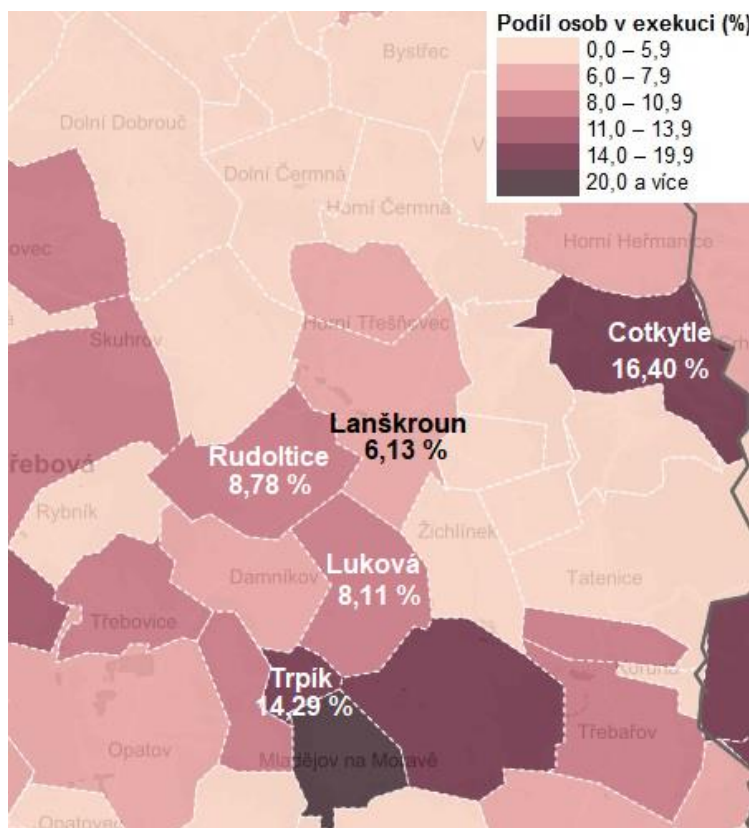
Podíl osob v exekuci vůči celkovému počtu obyvatel na 15 let			6,13 %
Celkový počet exekucí ve městě			2468
Průměrný počet exekucí na osobu			4,7
PŘITOM PODÍL EXEKUOVANÝCH OSOB:			
S 1 exekucí	Se 2 exekucemi	Se 3-9 exekucemi	S 10-29 exekucemi
29 %	11 %	47 %	13 %

(jistina na osobu: průměr 313 448 Kč / medián: 101 593 Kč)

Identifikace problémů, posouzení jejich závažnosti:

Podle údajů Mapy exekucí byl v roce 2017 ve městě Lanškroun podíl obyvatel v exekuci 6,13 %, což je zhruba o 3,57 % méně, než byl celorepublikový průměr. V ORP Lanškroun je nejvyšší podíl obyvatel v exekuci v obcích Cotkyně (16,40 %) a Trpík (14,29 %).

Obrázek 2: Podíl osob v exekuci ve vybraných obcích v ORP Lanškroun (2017)

Zdroj: Mapa exekucí

Přehled stávajících nástrojů pro prevenci/řešení problémů v oblasti zadluženosti:

- **Občanská poradna Ústí nad Orlicí** poskytla v roce 2017 poradenství v oblasti dluhů 220 klientům, bylo sepsáno 48 návrhů na povolení oddlužení, z toho bylo povoleno 45 návrhů, 32 návrhů (z toho 6 v Lanškrouně) bylo schváleno a stanoveny splátky.
- V Lanškrouně platí **zákaz podomního a pochůzkového prodeje**.
- V Lanškrouně platí od roku 2013 **vyhláška o zákazu provozování sázkových her**, loterií a jiných podobných her na území města. Příjem města z provozování výherních hracích přístrojů předtím činil okolo 3 milionu korun za rok.

1.3 Popis dosavadní spolupráce města Lanškroun a Agentury pro sociální začleňování

Informace o obsahu a průběhu poskytování vzdálené dílčí podpory byly zástupcům vedení města předány v průběhu jednání o možnosti poskytnutí této podpory. Po podepsání Memoranda o poskytnutí vzdálené dílčí podpory v prosinci r. 2017 byli o působení Agentury formou poskytování vzdálené dílčí podpory v Lanškrouně informováni také zástupci organizací, které lze z hlediska zaměření jejich činnosti považovat za místní aktéry v oblasti sociálního začleňování. Současně s přizváním k členství v koordinační skupině proběhlo také zjišťování jejich potřeb a možností týkajících se řešení problematiky sociálního vyloučení v Lanškrouně. K členství v koordinační skupině byli kromě zástupců vedení města a pracovníků odborů městského úřadu přizváni zástupci sociálních služeb a neziskových organizací, kteří přichází do kontaktu s cílovou skupinou. Sestavování koordinační skupiny probíhalo v období březen - květen 2018. Z reflexí získaných od pracovníků oslovených institucí a organizací vyplynulo, že za jedno z klíčových témat v oblasti podpory sociálního začleňování v Lanškrouně považují bydlení a dostupnost sociálních služeb/sociální práce v obci. Tento požadavek reflektovali také zástupci Odboru sociálního věcí a zdravotnictví a kontaktního pracoviště ÚP na jednání 8. 12. 2017. V květnu 2018 byla vedení města předložena Vstupní analýza a rada města schválila další spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování a umožnila setkávání koordinační pracovní skupiny pro bydlení.

První setkání koordinační skupiny města Lanškrouna se uskutečnilo v červnu 2018 (složení koordinační skupiny viz příloha č. 1 Plánu VDP). Za účelem nastavení jednotného výchozího rámce byla v průběhu tohoto setkání věnována pozornost porozumění konceptu sociálního vyloučení a principům podpory sociálního začleňování (viz příloha č. 2 Plánu VDP) a účastníkům setkání byly předány podrobné informace o obsahu a principech poskytování VDP a o nástrojích, které Agentura při poskytování VDP využívá (viz Příloha č. 3 Plánu VDP). Programem setkání koordinační skupiny byla rovněž prezentace výstupů výzkumné zprávy.

Vstupní analýzu realizoval výzkumný tým Agentury v Lanškrouně v období leden – květen 2018. Ze závěrů terénního výzkumu ve městě byla jako stěžejní téma spolupráce potvrzena oblast bydlení, především pro osoby ohrožené jeho ztrátou. Vstupní analýza byla rovněž rozeslána všem aktérům. Po provedení výzkumu zástupci města ve spolupráci s dalšími aktéry a s lokální konzultantkou Agentury ustanovili z členů koordinační skupiny pracovní skupinu pro oblast dostupného bydlení v Lanškrouně. V této skupině byla definována dílčí témata, jimž se chtějí blíže věnovat v rámci sociálního začleňování pro oblast bydlení. Klíčové téma či problém pro další spolupráci byl stanovena tato: **chybějící bydlení pro osoby ohrožené bytovou nouzí a zajištění doprovodných sociálních služeb.**

Městu byl v srpnu 2018 předán harmonogram činnosti pracovní skupiny bydlení, s frekvencí 1 PS měsíčně od září do konce listopadu 2018. Na PS byli přizváni pro daný problém relevantní místní aktéři. Při plánování v PS byla mimo jiné použita metoda stromu problému a výstupy v ní popsány byly použity pro tvorbu návrhové části tohoto dokumentu. Dle potřeby se jednotlivých pracovních skupin účastnila lokální expertka na bydlení a lokální expert na sociální služby, kteří odborně garantují návrh tvorby konkrétních opatření.

1.3.1 Postup při definování oblastí zaměření vzdálené dílčí podpory pro období 2019 - 2020

Členové koordinační skupiny měli možnost připomínkovat návrh závěrečné zprávy ze vstupní analýzy. Po seznámení s výstupy výzkumné zprávy byly vymezeny hlavní oblasti, na které bude v průběhu poskytování vzdálené dílčí podpory ze strany Agentury pracovní skupiny zaměřena v roce 2018 – **bydlení a doprovázející sociální služby** (na setkání koordinační skupiny 28.6.2018).

Jedním z požadavků na Agenturu ze strany členů pracovní skupiny byla pomoc s nastavením komunikace s některými aktéry místní sítě, jakožto důležité cesty k řešení problémů spojených se sociálním vyloučením v Lanškrouně. K tomuto byli osloveni zástupci vybraných poskytovatelů sociálních služeb a vedení sousední obce Rudoltice, ti byli dle svých možností přizváni k činnostem pracovní skupiny bydlení. 12.7.2018 byla předána redakci města tisková zpráva shrnující dosavadní proběhlou spolupráci města s Agenturou, která byla otištěna v srpnovém vydání městského zpravodaje.

Jako podpůrnou aktivitu ve spolupráci s Agenturou v oblasti prevence sociálního vyloučení zejména ohrožených rodin vnímala vedoucí pracovnice Odboru sociálních věcí a zdravotnictví zmapování možností zapojení základních škol z ORP Lanškrounsko do spolupráce a jejich pravidelné aktivní propojení s OSPOD. K tématu ohrožená rodina a prevence sociálního vyloučení se podařilo ve spolupráci s lokálním síťárem Ministerstva práce a sociálních věcí zorganizovat tři kulaté stoly ZŠ a OSPOD (27.4.2018, 4.9.2018 a 19.2.2019). **Výstupem kulatých stolů jsou preventivní opatření v oblasti včasné intervence sociálních služeb např. SAS u rodin ohrožených sociálním vyloučením ještě před nutností zásahu OSPOD.**

V prosinci 2018 proběhlo setkání koordinační skupiny, na které byl prezentován souhrn dosavadního průběhu činnosti Agentury v obci v rámci pracovní skupiny bydlení a byly projednány další možnosti spolupráce s Agenturou, a to jak dalšího průběhu poskytování vzdálené dílčí podpory projektu OPZ a OPVVV, tak v režimu KPSVL. V lednu 2019 proběhlo setkání se zástupci vedení města a Agentury, na kterém byl oboustranně potvrzen zájem o další průběh poskytování vzdálené dílčí podpory projektu Systémové zajištění sociálního začleňování. Zastupitelstvu města Lanškrouna byl

12.2.2019 předložen návrh na pokračování ve spolupráci v dalším období a dne 19.2.2019 bylo zastupitelstvem odsouhlaseno podání přihlášky v režimu vzdálené dílčí podpory na další dva roky.

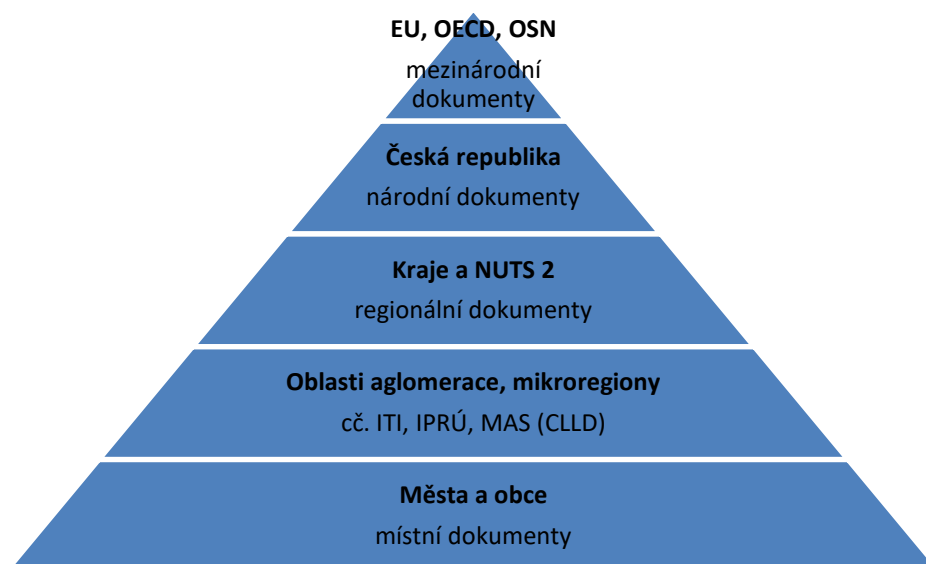
Členové koordinační skupiny se v prosinci 2018 shodli na záměru zpracovat pro realizaci intervencí v oblastech zaměření vzdálené dílčí podpory, tj. v oblasti bydlení a souvisejících sociálních služeb Plán vzdálené dílčí podpory, jakožto podpůrný strategický materiál pro roky 2019 až 2021. Přítomní aktéři projeví zájem také o vypracování Tematického akčního plánu (TAP), jako podkladu pro tvorbu projektového záměru do výzvy č. 52 Operační program zaměstnanost (OPZ).

1.4 Shrnutí vyhodnocení analytické práce Agentury

Na základě potřeby zmapovat sociální vyloučení v Lanškrouně jako celku byla provedena vstupní analýza vzdálené dílčí podpory, která nedosahuje rozsahu vstupní analýzy v rámci tzv. Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. V obci nebyl realizován tematický výzkum. Vstupní analýza popsala základní data potřebná pro učinění rozhodnutí, zda je v žádosti o spolupráci pojmenované téma bydlení a sociálních služeb relevantní pro poskytnutí další podpory Agentury pro sociální začleňování. Jelikož v obci v době, kdy probíhal výzkum a byla plánována intervence (zimní měsíce přelomu let 2017 - 2018), žilo v situaci zjevného bezdomovectví cca 15-20 osob, bylo nutné obratem svolat dílčí jednání a na nich projednat možnosti ad hoc řešení. Obec však projevila zájem o řešení koncepční a dlouhodobé, proto požádala již na podzim roku 2017 o možnost ročního působení regionálního intervenčního týmu Agentury pro sociální začleňování. Na základě zjištění z vstupní analýzy a následných jednání koordinační pracovní skupiny bylo potvrzeno, že zejména vývoj sociálního vyloučení v okolních obcích (př. obec Cotkyně či Květná-Luková), může být do budoucna pro Lanškroun zásadní. Stejně tak jako vývoj pracovního trhu, a to jak růst tak stagnace ekonomiky. V souvislosti se sociálním bydlením je nutné naplánovat také rozvoj návazných sociálních i fakultativních služeb ve městě, včetně např. kapacit dluhových poraden. Obec je připravena k rozvoji inovativních přístupů, které přispívají ke všeobecnému zvýšení kvality, efektivity a dosahu služeb. Tak, aby byly zajištěny důstojné podmínky pro občany, obyvatele města a regionu, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci.

2. Návrhová část

Při stanovování cílů a zaměření poskytování vzdálené dílčí podpory jsme vycházeli z obecného dělení strategických dokumentů a z teorie tvorby strategických, operativních a taktických cílů. Plán vzdálené dílčí podpory je místním dokumentem na úrovni strategických cílů.

Předkládané cíle VDP jsou v souladu s národními i krajskými strategiemi relevantními pro oblast sociálního začleňování. Jsou to tyto strategie a cíle:

Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020 /ÚV

Plán VDP je v souladu s vládní strategií v prioritní oblasti bydlení a to především ve specifických cílech 3.1.1, 3.2.1, 3.2.2 a 3.3.1. Kdy ukazatel plnění cíle 3.3.1 naplňující strategický cíl *3.3 Snižování segregace v bydlení* je shodný se záměrem obce definovaným obecným cílem 1.1.1 *Zvýšit faktické kapacity nízkonákladového a dostupného standardního bydlení pro CS*.

Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020 / MPSV

Plán VDP synergicky navazuje na touto strategii a Koncepti prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020, které zavádí do praxe funkční definici ETHOS jako základní východisko k řešení problematiky bezdomovců a lidí ohrožených ztrátou bydlení. Bezdomovectví již není vnímáno jako „přespávání na ulici“, ale jako komplexní, dynamický a diferencovaný proces již od

ohrožení ztrátou bydlení až po návrat do standardního, trvalého a nesegregovaného bydlení.¹⁹ PVDP je v souladu s opatřením 3.5.a, 3.5.c, 3.5.d 3.5.f, 3.5.g.

Strategie romské integrace v ČR do roku 2020 /ÚV

Plán VDP reflektuje strategický cíl 7 Podpora nediskriminačního přístupu Romů k bydlení, zejména umožňuje naplňování opatření 7.1.b na místní úrovni.

Strategie integrace příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit v Pardubickém kraji 2016 – 2020 /KÚ

Pardubický kraj ve spolupráci se zástupci ORP a neziskovými organizacemi definoval dílčí oblasti, které se přímo dotýkají osob žijících v SVL a v těchto oblastech jsou uvedeny cíle i opatření. Plán VDP navazuje na oblast 7.1 Bydlení a zdraví, která se zabývá mimo jiné kvalitou bydlení či diskriminací v bydlení.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021 /KÚ

Plán vzdálené dílčí podpory pro město Lanškroun pro léta 2019 až 2020 je v souladu se Střednědobým plánem sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021, neboť ten vymezuje jako jednu z cílových skupin také Osoby sociálně vyloučené a osoby v krizi – kdy uvádí konkrétně tuto informaci:²⁰

I přes příznivou ekonomickou situaci se zásadním způsobem nesnižuje počet osob bez domova a ohrožených ztrátou bydlení. Faktorů ovlivňujících tuto skutečnost je vícero a většinou se vzájemně ovlivňují. Přesný počet osob bez přístřeší na území kraje není znám. Osoby, které jsou ohrožené ztrátou bydlení, nelze přesně vyčíslit, obecně se jedná o osoby, které žijí v nestabilním anebo **sub**standardním bydlení, osoby po výkonu trestu, nezaměstnané, s nízkými nebo nestálými příjmy apod. V posledních letech, zejména díky poptávce po pracovní síle, dochází ke zvětšování rozdílu mezi klienty služeb sociální prevence. Jedna část, která je schopna a ochotna pracovat, poměrně rychle řeší svou nepříznivou sociální situaci spojenou s nezaměstnaností, nízkými příjmy i bydlením. Druhá část naopak má zhoršený přístup k některým službám, včetně služeb azylových domů, a její sociální vyloučení se spíše prohlubuje. Osob ohrožených příjmovou chudobou je v průměru 9,1 % populace.

¹⁹ Kap. 3.5, str. 39, Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020

²⁰ S. 84 Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021

Střednědobý plán dále uvádí, že na základě Analýzy sociálně vyloučených lokalit a vyjádření romských poradců jsou v Pardubickém kraji evidovány sociálně vyloučené lokality v územích následujících obcí s rozšířenou působností: Lanškroun (ulice Lázeňská a obec Cotkyně). Trendem posledních let je stěhování osob ohrožených sociálním vyloučením včetně Romů do menších obcí a lokalit. Toto stěhování je podmíněno zejména dostupností levného bydlení. Vznikají tak nové „typy“ vyloučených lokalit čítající malý počet obyvatel, které se často vztahují na konkrétní ubytovnu, bytový dům, popřípadě několik rodinných domů.²¹

Střednědobý plán dále uvádí, v tabulce č. 23 na straně 86 kvalifikovaný odhad Romů v Lanškrouně 105 a z toho odhad podílu sociálně vyloučených Romů 32. Pozitivní zprávou je, že cituji: V průběhu posledních let nebyly v Pardubickém kraji registrovány výrazné migrační trendy. Ve většině případů se jednalo o migraci mezi jednotlivými územními celky, a to především z důvodu ztráty bydlení nebo stěhování za příbuznými. Mezi další důvody patří zánik a vznik ubytoven.²²

V tabulce č. 25 na straně 100 je možné potvrdit, že v Lanškrouně je v rámci sociálních služeb pro sociálně vyloučené osoby a osoby v obtížné životní situaci pouze nízkoprahové denní centrum s úvazkem 0,75 pracovníka. Nejbližší azylový dům je ve Svitavách (23 km), ve Vysokém Mýtě (51 km). Noclehárna je nejbližší ve Svitavách, následně až v Chrudimi (79 km) či v Pardubicích (85 km).

Střednědobý plán sociálních služeb popisuje také současné potřeby a trendy v péči o tuto cílovou skupinu, v bodě 2 je pojmenovaný dlouhodobý problém týkající se nízké nabídky dostupného bydlení pro osoby ohrožené sociálním vyloučením. V plánu je konstatováno, že sociální služby jsou schopny poskytovat podporu osobám v jejich domácnosti, nicméně že bydlení jako takové není předmětem sociálních služeb (vyjma azylových domů, které celkovou situaci nejsou schopny řešit).

V návrhové části tohoto plánu je plán VDP Lanškrouna v souladu s těmito cíli a opatřeními: G 1/G 1.1, G 2/G 2.1, G 3/G 3.1, 3.2, 3.3.

²¹ S. 85-86 Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 - 2021

²² S. 87 Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 - 2021

2.1 Návrhová tabulka plánu VDP

V návaznosti na proběhlou analytickou činnost Agentury a plánování v PS popsaných v Analytické části byl pojmenován požadavek na zajištění systému sociálního a dostupného bydlení pro ohroženou skupinu obyvatel a doprovázejících sociálních služeb. Návrhová tabulka obsahuje cíle z tematické oblasti bydlení, které je vhodné konkretizovat v Tematickém akčním plánu. Město Lanškroun v průběhu implementace plánu VDP bude směřovat k naplnění cílů v tabulce, ke kterým může být vytvořen harmonogram realizace 2019 – 2021, dle reálných kapacit aktérů.

Tabulka 8: Návrhová tabulka plánu VDP

1.1 Strategie intervence (název):	Cíl: Prohlubování spolupráce mezi CS, organizacemi a městem na řešení problematiky sociálního vyloučení z bydlení v Lanškrouně		
Tematická oblast/tematické oblasti (v případě průřezových)	Sociální bydlení		
1.1.1 Obecný cíl: <i>Zvýšení faktických kapacit nízkonákladového a dostupného standardního bydlení (včetně krizového) pro CS</i>	Očekávaná změna: <i>Existují nové či rekonstruované byty města i soukromých poskytovatelů pro účely využití v rámci sociálního bydlení, aby CS mohla odstartovat změnu své situace (bytů různé velikosti dle potřeb CS)</i>	Cílová skupina: Osoby ohrožené v bydlení dle typologie Ethos	Rizika: viz. analýza rizik + chybějící legislativa, podpůrné vládní nástroje (včetně preventivních), nedostatek finančních prostředků jako klíčové systémové bariéry
1.1.1.1 Specifický cíl ³: <i>Zvýšení reálných možností města i poskytovatelů služeb pro vyrovnávání se s bytovou nouzí</i>	Očekávaná změna: <i>Podmínky pro podporu jsou zmapovány, dostupné sociální služby pro pojmenovanou CS jsou v přípravě či realizovány</i>	Cílová skupina: Osoby ohrožené v bydlení dle typologie Ethos	Rizika: viz. analýza rizik + chybějící legislativa, podpůrné vládní nástroje (včetně preventivních), nedostatek finančních prostředků jako klíčové systémové bariéry

Opatření:	Termín:	Garant ²³ /Zdroj	Indikátor výsledku:
1.1.1. Zpracování bytové koncepce s definovaným systémem sociálních bytů z bytového fondu města	06/2021	<i>Město/z vlastních zdrojů</i>	Vytvořena PS z klíčových aktérů, zápisy z jednání PS Existence podkladových materiálů k tvorbě bytové koncepce (+ zmapované objekty města k využití pro sociální bydlení) Realizované tematické výzkumné šetření
1.1.2. Součástí bytové koncepce jsou vodítka týkající se podání žádostí/rozhodování/užívání bytů města pro sociální účely v návaznosti na sociální politiku města	06/2021	<i>Město/z vlastních zdrojů</i>	Existují schválená pravidla mimořádného přidělování bytů a kritéria, za jakých lze ve vyčleněných bytech bydlet Je vyčleněno krizové lůžko Systém včasné detekce a správy dluhového portfolia na nájemném v obecních bytech je zaveden Dlouhodobá vize města v sociální oblasti je veřejně komunikována
1.1.3 Vyčlenění určité části nové bytové výstavby pro konkrétní CS ²⁴	06/2021	<i>Město/z vlastních zdrojů</i>	Existují pravidla výstavby pro investory na obecních pozemcích s tímto závazkem
1.1.4. Zajištění služeb bazální péče pro CS ²⁵	06/2021	<i>Město ve spolupráci s NNO/ze zdrojů na financování sociálních služeb</i>	Jsou zřízeny a provozovány takové sociální či návazné služby, pro které je prokázána potřebnost - noclehárna, krizová pomoc, sociální práce doprovázející osoby v zabydlování, rozšíření kapacit NDC

²³ Garant nemusí být ze 100% totožný s realizátorem.

²⁴ Nutno specifikovat počet v TAP

²⁵ Nutno specifikovat v TAP na základě tematického výzkumného šetření pro oblast bydlení a sociální služby a uvolněných kapacit k sociálnímu bydlení.

2.2 Analýza rizik

Mezi základní rizika, která jsou spojená s realizací opatření, naplňování cílů v letech 2019 až 2020 patří tato v tabulce uvedená rizika vyhodnocená dle závažnosti a pravděpodobnosti s návrhem preventování. Monitoring rizik a proměnlivosti jejich závažnosti pro dosahování žádoucích změn bude prováděn průběžně.

Tabulka 9: Analýza rizik

Název rizika	Pravděpodobnost	Závažnost	Prevence
Nestabilní politická situace	nepravděpodobné	významné	Min. 1x 3 měsíce bude vedení města informováno o naplňování plánu VDP
Nezájem o spolupráci ze strany NNO a dalších aktérů	možné	významné	Z klíčových aktérů bude sestavena pracovní skupina, která bude hlavní výkonným realizačním týmem pro naplňování plánu VDP a bude se scházet min. každé 3 měsíce a bude reportovat vedení města o vývoji
Malá ochota občanů přijmout navržená opatření	pravděpodobné	střední	V případě zavádění nových opatření do realizace bude svoláno veřejné projednání, aby měli obyvatelé města Lanškrouna možnost vyjádřit se k záměru
Nezájem osob z CS o plánovaná opatření	možné	významné	Před tím, než bude jakékoli opatření v rámci plánu VDP realizováno, dojde k ověření a potvrzení zájmu zástupci CS
Neznámý demografický vývoj, ekonomická stabilita apod.	pravděpodobné	střední	Při tvorbě koncepce bydlení a návazných opatření dojde k sestavení demografické prognózy/PESTLE analýzy pro město i blízké okolí k předcházení vlivu nezávislých proměnných na naplňování plánu VDP
Omezené reálné kapacitní možnosti v regionu	možné	významné	Pro předcházení nedostatečné primárně personální kapacity pro realizaci vybraných opatření bude včas navázána spolupráce s univerzitami a jejich absolventskými kluby

2.3 Cílové skupiny

Aktéři účastníci se 4 jednání pracovní skupiny bydlení si vydefinovali potřebné osoby s určitým omezením v Lanškrouně, které lze považovat za sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené nad rámec typologie Ethos, jejichž bližšímu rozboru velikosti je nutné se věnovat v rámci přípravy materiálu pro tvorbu bytové koncepce. Osoby níže pojmenované překračují zaměření vstupní analýzy vzdálené dílčí podpory i možnosti kompetenčního působení Agentury. Přesto je zásadní pozorně pracovat s pravděpodobností vývoje počtu těchto ohrožených osob v souvislosti s demografickými prognózami a ekonomickým vlivem.

Obrázek 3: Osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené nad rámec typologie Ethos

2.4 Návrh postupu při zpracování Tematického akčního plánu pro oblast bydlení

Na koordinační pracovní skupině byly v prosinci prezentovány v návrhové tabulce shrnutá opatření a cíle, které je vhodné dále takticky rozpracovat v rámci cílů Tematického akčního plánu s ohledem na možnosti města i dalších aktérů, potvrdit navržené garanty za realizaci a vyhledat zdroje financování dostupné v následujícím roce, jsou-li nezbytné. Tematický akční plán by byl v takovém případě sestaven z dílčích projektových záměrů na realizaci pojmenovaných opatření, které by se v rámci rozpracování krokového harmonogramu dařilo snáz naplnit.

Návrh sestavení pracovní skupiny

S ohledem na fungující pracovní skupinu v roce 2018 doporučujeme přizvat další aktéry dle typizovaného seznamu aktérů pro oblast bydlení a zohlednění konkrétní situace v obci. K naplňování cílů a realizaci opatření v roce 2019 je možné mít jako členy zástupce těchto aktérů:

- *místostarosta pro sociální oblast,*
- *zástupce Úřadu práce,*
- *vedoucí příslušných odborů na městě (sociálních věcí, finanční či správy majetku)*
- *zástupce městských komisí,*
- *kurátor pro dospělé,*
- *sociální pracovník na obci,*
- *romský koordinátor na obci/kraji,*
- *zástupce kraje pro danou oblast (politická reprezentace i věcně příslušný odbor),*
- *nestátní neziskové organizace, jejichž aktivity/služby cílí na osoby se ztíženým přístupem k bydlení,*
- *zástupci pobytových sociálních služeb v místě a blízkém okolí,*
- *správci ubytoven,*
- *pracovník probační a mediační služby,*
- *zástupci městské/státní policie,*
- *městský architekt,*
- *zástupci MAS,*
- *zástupci znevýhodněných osob z CS,*
- *zástupci Regionální rozvojové agentury,*
- *min. 1 zástupce pro přenos lokálního plánování na národní úroveň (Agentura, MPSV, MMR),*
- *veřejnost,*
- *zástupce sousedních obcí, které jsou potenciálně ovlivňující problematiku bydlení v Lanškrouně*
- *případně tvůrce bytové koncepce v jiné obci, či jiného odborníka pro přenos dobré praxe.*

Návrh průběhu zpracování TAP

Pracovní skupina bydlení se sejde minimálně 8x v druhé polovině 2019 až první polovině 2021. Na těchto setkáních rozpracuje navržená opatření do dílčích kroků, případně navrhne realizaci nových opatření s ohledem na změny, které nastanou v obci; potřeby CS a možnosti města.

U každého opatření je nutné navrhnout konkrétní aktivity, které povedou k jeho realizaci a tyto zpracovat a nechat odsouhlasit s garanty. Tematický akční plán by měl být předložen radě města v první polovině roku 2020 tak, aby bylo možné využít návazného financování z výzvy č. 52 OPZ (možnost podávat projekty do 30.6.2020). V Tematickém akčním plánu bude navržen monitoring plnění a vyhodnocení cílů, včetně popisu cílového stavu a požadované změny. Čerpání z výzvy 52 je podmíněno schválením přihlášky v pokračování spolupráce v režimu Vzdálené dílčí podpory Monitorovacího výboru Agentury, platné dle stávající metodiky <https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/metodika-vzdalene-dilci-podpory-1-0-pdf/>.

Pro další práci je vhodné použít participativní metody strategického plánování a prioritizaci potřeb. Navázat v definování problémů a jejich příčin i dopadů pomocí analýzy „problem tree“, použít PESTLE či SWOT analýzu pro identifikaci příležitostí a hrozeb, ale také silných a slabých stránek na straně města či aktérů, v neposlední řadě je vhodné provést analýzu rizik u vybraných opatření a tím připravit podmínky pro realizaci.

Mimo taktického plánování a podporu v přípravě projektových záměrů umožňuje režim vzdálené dílčí podpory (vč. možnosti zpracování TAP) realizovat v obci další aktivity směřující k nastavení předpokladů pro uplatňování a optimalizaci systematické podpory sociálního začleňování, jako např. odborné vzdělávání aktérů v tematických oblastech, podporu transformace koordinační skupiny do stálé komise pro podporu sociálního začleňování, pomoc s realizací veřejných setkání a moderování setkání s občany, zplnomocňování osob z cílových skupin k uspokojování vlastních potřeb a zájmů.

3. Implementační část

Implementace plánu vzdálené dílčí podpory se bude opírat o činnost pracovní skupiny bydlení, která je nutná k faktické realizaci navržených opatření, k jejich konkretizaci a naplnění cílů. Na plán VDP může v roce 2020 navázat zpracování Tematického akčního plánu, který definuje další roli Agentury, aktérů i města v tematické oblasti bydlení.

Role Agentury v době implementace plánu VDP

Pokud nebude Agentura přítomna v době implementace plánu VDP v obci, přebírá koordinační roli PVDP město Lanškroun.

- Projektová

V době implementace plánu VDP mohou paralelně s akčním plánem vznikat nové projektové záměry pro čerpání z Operačního programu zaměstnanost až do června 2020. S ohledem na možnost čerpání budou zájemci (aktéři/město) připravovat své projektové záměry nasedající na plánované cíle. Agentura v rámci projektového poradenství nabízí konzultační činnost až do fáze podání žádosti o dotaci.

- Koordinální

Agentura v době implementace plánu VDP bude mít primárně koordinační a facilitační roli při vedení a řízení pracovních skupin. Tato jednání bude připravovat a vést, bude z nich zpracovávat výstupy v podobě cílů i opatření a kroků k jejich naplnění do Tematického akčního plánu. Bude pomáhat s nastavením monitoringu a evaluace realizovaných aktivit. Další podstatnou rolí je vyjednávání souladu naplňování plánu VDP a výstupů dalších projektů či synergických aktivit relevantních pro řešené téma.

- Koncepční a informační

V souvislosti s realizací výše uvedených cílů plánu VDP budou pracovníci Agentury zapojeni do příprav koncepčních dokumentů města (koncepte bydlení). Pracovníci Agentury rozhlední sociální kontext k zapracování do těchto strategií. Agentura je informátorem, který přenáší mezi obcemi vyzkoušené nástroje sociálního začleňování a tyto doporučuje jako dobré praxe. Zároveň přináší aktuality z legislativní oblasti a výstupy z lokálního plánování zohledňuje při práci na centrální systémové úrovni.

- Řízení rizik

Agentura bude nápomocná v době implementace při předvídání a řešení rizik spojených s dalšími plánovanými procesy a spoluprací aktérů. Jsou odlišena rizika dle pravděpodobnosti výskytu a velikosti dopadu, ke každému riziku je formulována strategie jeho řešení.

- Přímá realizace aktivit

Agentura se zavazuje řídit proces vzdálené dílčí podpory na obci, svolávat jednání a vytvářet z nich zápisy, facilitovat strategické plánování, vystupovat jako mediátor v případě sporů mezi aktéry týkajícími se oblasti sociálního začleňování, neboť v obci není vyčleněn úvazek manažera sociálního začleňování. Úvazek lokálního konzultanta pro vzdálenou dílčí podporu je 0,25 a tento bude využit pro přímou realizaci činnosti Agentury v obci, spočívající ve výše jmenovaném, včetně možnosti převzít odpovědnost za konkrétní aktivitu, která vzejde z další spolupráce či bude definována v Tematickém akčním plánu. Lokální konzultant zprostředkovává kontakty na regionální experty, kteří přinášejí do obce odbornou kapacitní podporu.

Role města v době implementace plánu VDP

Město Lanškroun poskytne součinnost při realizaci vybraných platform pro plánování opatření ve vybraném tématu definovaném v přihlášce o spolupráci v rámci vzdálené dílčí podpory. Tato součinnost se týká primárně výběru garanta/koordinátora spolupráce s Agenturou, výměny informací, poskytnutí prostor pro plánování, vyčlenění odborných kapacit a celkového vytváření podmínek pro spolupráci. Agentura nabízí všem potenciálním žadatelům konzultace týkající se podmínek výzvy KPSVL č. 52, která je zpřístupněna také aktérům z obcí v rámci vzdálené dílčí podpory. ASZ kontroluje soulad aktivit s výzvou, přiměřenost nákladů a další aspekty připravovaných projektu.

Role aktérů v době implementace plánu VDP

Aktéři participativního plánování se mohou stát garanty jednotlivých aktivit, cílů či celých priorit a tyto v době implementace realizovat svépomocí či za využití dostupných zdrojů, samostatně i ve spolupráci s dalšími aktéry koordinační pracovní skupiny.

Role koordinační pracovních skupin

Koordinační pracovní skupina se může v době implementace plánu VDP, při které může vznikat také Tematický akční plán, scházet ideálně 1x za 6 týdnů, případně častěji pro zachování kontinuity procesu plánování cílů a opatření ve vybrané tematické oblasti. Kromě zajištění strategického plánování bude na těchto platformách docházet k přenosu dobrých praxí z jiných měst v ČR pro inspiraci k využití ve městě Lanškroun a také k vzdělávání v dané oblasti v souvislosti s novou legislativou apod.

Pro úspěšnou implementaci plánu VDP je důležitá a nezbytná spolupráce vedení města a organizací, které na tématu bydlení a sociálního vyloučení v Lanškrouně participují. Dále je žádoucí zapojit a aktivovat ke spolupráci také cílovou skupinu, které se problematika bydlení a sociálního vyloučení týká a to například formou fokusních skupin. Dosud vytvořené výstupy hovoří o tom, že

zástupci místních aktérů a vedení města jsou ochotni spolupracovat na společném cíli. Jako žádoucí a nutné je zapojení dalších aktérů nejen z Lanškrouna, ale i ze sousedních obcí, které mohou zásadním způsobem ovlivnit kvalitu života obyvatel Lanškrouna.

Shrnutí vymezení rolí

Aktér	Odpovědnost	Pravomoc
ASZ	Vede strategické plánování, monitoruje plnění, pravidelně informuje o činnosti radu města, garantuje tvorbu plánů	Podává návrhy k činnosti PS, podněty k revizím plánů VDP/TAP, plány zpracovává
Město	Koordinuje aktivity na území obce, garantuje výstupy k naplnění opatření, pokud není uvedeno jinak	Předkládá návrhy na radu města
Koordinační pracovní skupina	Odpovídají za průběh plánování a definování výstupů/návrhů opatření	Doporučuje návrhy na změny; preventuje duplicitní plnění plánů; reviduje plány
Místní instituce	Garantují realizaci opatření/aktivit, které přijali do své gesce; přenášet informace o potřebách CS, pokud CS není přítomna u jednání	Dávají podněty k činnosti PS
Rada města	Podporuje realizaci opatření/aktivit, u kterých je město určeno jako garant; monitoruje činnost PS	Schvaluje plán VDP/TAP
Cílová skupina		Vyjadřuje se k realizaci aktivit, navrhuje nová opatření, účastní se jednání
Veřejnost		Vyjadřuje se k realizaci aktivit, navrhuje nová opatření, účastní se jednání

Plán vzdálené dílčí podpory města Lanškroun bude evaluován pouze závěrečnou strategickou evaluací, tzv. sumativní, která je zaměřena na kontrolu a monitoring implementace této strategie až po jejím skončení (tedy v roce 2021). Plán VDP má stanoveny pouze obecné strategické cíle, které budou dále rozpracovány v rámci TAP. Při přípravě TAP, v době implementace plánu VDP, bude designována také plánovací a průběžná evaluace. Tato bude připravena k ověření správného nastavení intervenční logiky, relevanci strategických cílů a volbu indikátorové soustavy a bude obsahem TAP, jakožto jednoho z výstupů.

Základní rozdíl mezi monitoringem a evaluací je v jejich smyslu. Evaluace vyhodnocuje, monitoring sleduje. Přehled rozdílů:

Evaluace	Monitoring
- sběr dat ve specifickém čase	- soustavný, kontinuální sběr dat
- kvalitativní a kvantitativní metody	- kvantitativní metody
- zjišťuje kauzální vztahy v širších vazbách	- výstup je x není; nezjišťuje kauzální vztahy
- dopad; evaluační ukazatele	- výstupy, klíčové indikátory (KPI)

V časové rovině je monitoring soustavná a kontinuální činnost, evaluace naproti tomu sbírá data ve specifickém čase. Monitoring sleduje průběh a realizaci aktivit v projektu a porovnává je s projektovým plánem na úrovni výstupů. Evaluace systematicky a objektivně hodnotí v širším kontextu probíhající či ukončený projekt na úrovni dopadů. Monitoring využívá kvantitativní metody, sebraná data jsou posuzována pomocí klíčových indikátorů (KPI) bez kauzálních vztahů, sledovány jsou bezprostřední výstupy aktivit. Evaluace pracuje s kvantitativními i kvalitativními metodami, sebraná data jsou na základě evaluačních ukazatelů interpretována, propojována kauzálními vztahy a zasazována do širšího a dlouhodobého (nad rámec trvání projektu) kontextu.²⁶

²⁶ Interní materiál ASZ – Rukověť evaluátora

4. Závěr

Ze vstupní analýzy a souvisejících dokumentů vyplývá potřeba v oblasti sociálního začleňování. Mezi hlavní témata, kterými se zabývala koordinační a pracovní skupina patřil nedostatek různých forem bydlení, doprovázející sociální služby a dále ohrožené mládeže ve veřejných prostorech.

Z výše uvedeného vyplývá potřeba externí pomoci městu při zmírňování dopadů sociálního vyloučení na obyvatele Lanškrouna. ASZ disponuje personální a odbornou kapacitou, kterou může městu pomoci při odstraňování problémů týkajících se sociálního vyloučení.

Na jednání koordinační skupiny v červnu 2018 se účastníci shodli na prioritním tématu bydlení. Plán VDP je proto zaměřen na tuto oblast. Byla ustanovena pracovní skupina na toto téma. V září – listopadu 2018 proběhla čtyři setkání této pracovní skupiny. Zde byly definovány dílčí cíle v oblasti bydlení a návazných sociálních služeb. Prioritní cíle vyžadují pro tvorbu opatření dodatečné rozpracování v rámci sestavení TAP.

Plán VDP by nemohl vzniknout bez aktivní spolupráce organizací, které působí v Lanškrouně a vedoucí sociálního odboru města Lanškrouna, která pomáhala zprostředkovat přenos informací ve vztahu k vedení města. Velmi důležitou částí spolupráce byla možnost prezentace dílčích i závěrečných výsledků na koordinační skupině.

Město Lanškroun a Agentura pro sociální začleňování spolupracovali v rámci vzdálené podpory v roce 2018. Členové koordinační pracovní skupiny se na svém prosincovém jednání vyslovili pro to, aby další spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování dále pokračovala. Aktéři jednohlasně navrhli navázání na započatou spolupráci, při čemž vycházeli z aktuálních potřeb lokality. Ve spolupráci má město Lanškroun zájem pokračovat ve vzdálené dílčí podpoře tematicky zaměřené na oblast bydlení pro všechny ohrožené cílové skupiny.

Město je aktivní spolupráci při řešení témat ze sociální oblasti nakloněno. V oblasti řešení problémů spojených se sociálním vyloučením v Lanškrouně vedle vedení města významně participuje Odbor sociálních věcí, Centrum sociálních služeb Lanškroun, LAXUS z.ú., Péče o duševní zdraví, z.s., Občanská poradna Oblastní charita Ústí nad Orlicí, Úřad práce Lanškroun, a Městská policie. U těchto aktérů se předpokládá zapojení do pracovní skupiny bydlení a spolupráce při tvorbě Tematického akčního plánu.

Seznam zkratek

ASZ – Agentura pro sociální začleňování

CS – cílová skupina

ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení

OPZ – Operační program Zaměstnanost

OPVTV – Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání

PS – pracovní skupina

TAP – Tematický akční plán

VDP – vzdálená dílčí podpora

Seznam zdrojů

Plán rozvoje sociálních a souvisejících veřejných služeb města Lanškroun v období 2015 – 2018

Materiály města, stránky města, stránky NNO

Interní materiály ASZ

Gabalova analýza sociálně vyloučených lokalit z roku 2015, GAC, 2015

Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020 / MPSV

Strategie romské integrace v ČR do roku 2020 /ÚV

Strategie integrace příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit v Pardubickém kraji 2016 – 2020 /KÚ

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021 /KÚ

Vstupní analýza města Lanškrouna, březen 2018

Mapě sociálně vyloučených a sociálním ohrožením vyloučených romských lokalit 2006

https://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html

Zpráva o činnosti v pilotních lokalitách a Evaluace v lokálních partnerstvích, období 2008 – 2010

<http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/evaluace-pusobeni-a-cinnosti-agentury>

www.mapaexekuci.cz

Seznam příloh

P1 Složení Koordinační skupiny Plánu VDP – lokálního partnerství a harmonogram dosavadních aktivit

P2 Problematika sociálního vyloučení; podpora sociálního začleňování – definice základních pojmů

P3 Souhrn obsahu vzdálené dílčí podpory a principů jejího poskytování v logickém schématu

Příloha 1 Plánu vzdálené dílčí podpory – Město Lanškroun 2019–2020

Složení Koordinační skupiny Plánu VDP a harmonogram dosavadních aktivit

Koordinační skupina

Člen skupiny	Organizace
Věra Betlachová	Vedoucí Odboru soc. věcí a zdravotnictví
Radim Šišán	Kurátor pro dospělé
Tomáš Janků	Vedoucí pracovník Laxus, z.ú.
Klára Zahradníková	Terénní pracovník Laxus, z.ú.
Jan Marek	Síťář MPSV
Vladislava Hanyšová	Koordinátorka Rodinného centra Dětský svět
Veronika Kuklová	Soc. pracovnice SAS - Oblastní charita Ústí nad Orlicí
Marcela Náhlíková	Vedoucí soc. pracovnice Občanské poradny Ústí nad Orlicí
Kateřina Kálesová	Péče o duševní zdraví – středisko Ústí nad Orlicí
Veronika Potocká	Lokální konzultantka Agentury pro sociální začleňování

Harmonogram aktivit

Období	Činnost	Garant/ASZ
Únor 2018	Uzavření Memoranda o spolupráci mezi městem Lanškrounem a ASZ	Radim Vetchý Radka Soukupová
Březen – květen 2018	Sběr dat a tvorba vstupní analýzy	Radka Vepřková
Březen – květen 2018	Mapování organizací a jejich potřeb	Veronika Potocká
Duben, listopad 2018	Seminář Dluhy I. a seminář Dluhy II.	Veronika Potocká Barbara Halířová
Duben, září 2018, únor 2019	Kulatý stůl ZŠ a OSPOD I., II. a III.	Veronika Potocká Jana Křivánková
Červen 2018	1. setkání koordinační skupiny a prezentace VA VDP	Veronika Potocká
Srpen 2018	Prezentace tiskové zprávy o činnosti ASZ v městském zpravodaji	Veronika Potocká
Září – listopad 2018	4x pracovní skupina bydlení	Veronika Potocká
Prosinec 2018	2. setkání koordinační skupiny a prezentace výstupů PS bydlení	Veronika Potocká
Prosinec 2018	Představení vedení města možnosti další spolupráce VDP OPZ/ OPVVV	Radim Vetchý Ivana Hrubá
Leden – březen 2019	Příprava přihlášky k 2leté spolupráci v rámci VDP/TAP	Věra Betlachová Veronika Potocká
Červenec 2019	Předložení plánu VDP radě města	Věra Betlachová Ivana Hrubá

Problematika sociálního vyloučení; podpora sociálního začleňování – definice základních pojmů

Cílem textu je představit kontext, ze kterého se při poskytování vzdálené dílčí podpory vychází a perspektivu vnímání oblasti sociálního začleňování a tím nastínit cesty možných řešení sociálního vyloučení.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci. Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

Sociální vyloučení je často spojeno a projevuje se zejména (nikoli však pouze):

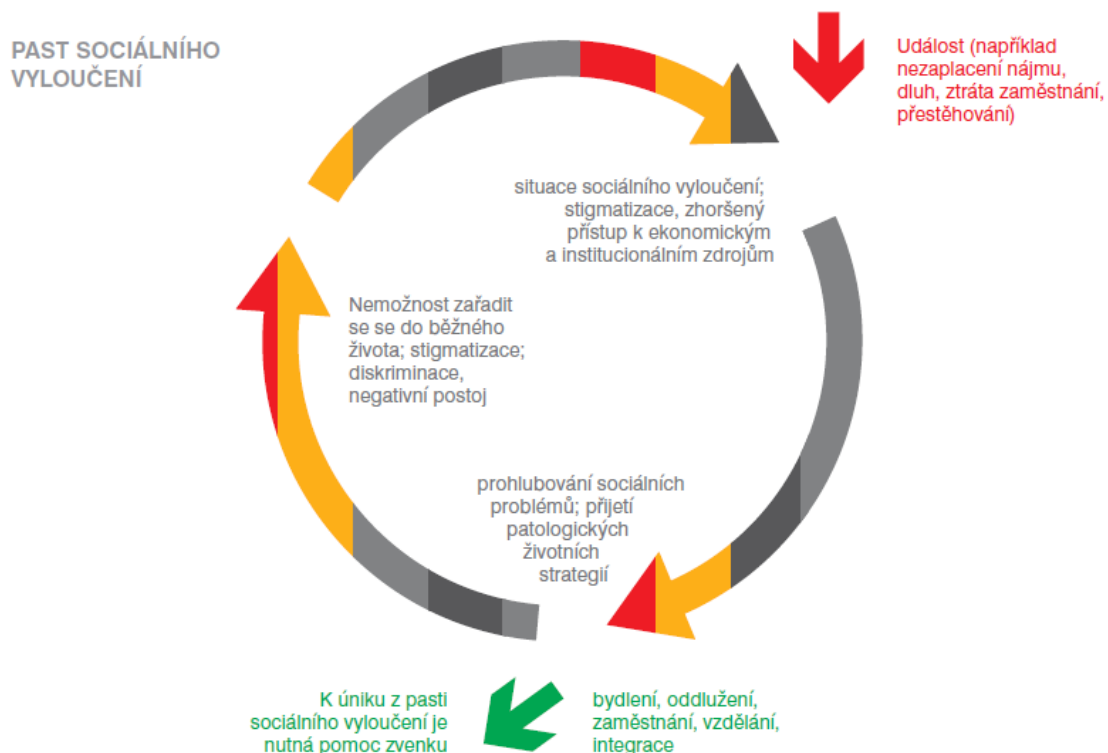
- prostorovým vyloučením,
- symbolickým vyloučením spojeným se stigmatizací jedinců či skupin,
- nízkou mírou vzdělanosti,
- ztíženým přístupem k legálním formám lépe finančně ohodnocené výdělečné činnosti,
- příjmem ze sociálních dávek, a s tím spojenou materiální chudobou,

- nízkou kvalitou bydlení a špatnými hygienickými poměry,
- uzavřeným ekonomickým systémem (lichva a tzv. rychlé půjčky),
- výskytem rizikových forem chování (např. alkoholismu, narkomanie či gamblerství) a kriminality (zvýšeným rizikem stát se pachatelem, ale i obětí trestné činnosti),
- sníženou sociokulturní kompetencí (např. jazykovou bariérou, nezkušeností či neznalostí vlastních práv a povinností).

Sociálně vyloučená osoba

Sociálně vyloučení jsou ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu. Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí před jedním problémem, ale před jejich komplexem, přičemž mnohý z nich by i jednotlivě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem.

Obrázek Příloha 2: *Past sociálního vyloučení*

Sociálně vyloučená lokalita

Jako sociálně vyloučená lokalita se označuje prostor (dům, ulice, čtvrť), kde se koncentrují lidé, u nichž lze identifikovat znaky spojené se sociálním vyloučením. Tato místa jsou okolními obyvateli negativně symbolicky označována („špatná adresa“, „problémové místo“ apod.).

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje.

Sociální začleňování

Jde o proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný.

Při budování stabilní sociální politiky je z dlouhodobějšího hlediska nezbytné neoddělovat problémy osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených od problémů ostatních obyvatel. Naopak je nezbytné tyto problémy řešit v přirozeném propojení.

Na začátku procesu sociálního začleňování musí stát pevné rozhodnutí, že situaci v sociálně vyloučených lokalitách je obec a její politická reprezentace odhodlána řešit. Jedná se o jeden z nejkomplikovanějších procesů, zatížený stovkami špatných praxí, nedostatečným uplatňováním státních a evropských integračních politik, malou popularitou mezi voliči, negativním či přezíravým až nenávisným postojem části české veřejnosti k Romům, a také – bohužel velmi masivně – zneužíváním tématu k lacinému populismu. Na úrovni České republiky i v zemích Evropské unie není přitom pochyb o jediném přijatelném přístupu: podpoře sociálního začleňování sociálně znevýhodněných či marginalizovaných lidí. Také proto proudí do opatření na sociální začleňování nejen z evropských strukturálních fondů masivní finanční prostředky. Přitom způsobů řešení je přesně tolik, kolik je sociálně vyloučených lokalit. Žádné z řešení není zcela univerzální. Kromě jasného a pevného rozhodnutí a odhodlání k sociálnímu začleňování je pro úspěšnost jednotlivých opatření i jejich celku důležité naplňovat také následující principy, které jsou společné pro všechny situace.

PRINCIP KONTEXTU Stejně jako problém vyloučených lokalit nevznikl izolovaně, není ani jeho řešení možné bez vazby na okolí. Prostředí vně vyloučené lokality je vždy rovněž negativně ovlivněno (např. pozastavením rozvoje infrastruktury v této části města/obce, zhoršenou kvalitou bydlení v okolí lokality). Všechna plánovaná řešení proto musí obsahovat opatření, která zohlední zájem všech

obyvatel obce/města, podpoří rozvoj doposud vyloučené lokality v kontextu celého prostoru obce/města a umožní izolovanou zónu integrovat do celku města/obce. Na počátku přitom vždy stojí rozhodnutí, zda je investice do rozvoje vyloučené lokality výhodná (nejen pro její obyvatele, ale i okolí), či zda je vhodnější zdevastovanou či zcela segregovanou lokalitu zcela zrušit a rozvojová opatření mj. pro její bývalé obyvatele plánovat na jiných místech.

PRINCIP SDÍLENÍ DOBRÝCH PRAXÍ Přestože každé řešení je nutné upravit podle místních poměrů, nejlepším rádčem je dobrá praxe realizovaná třeba v sousední obci. Naopak špatným rádčem může být přesvědčení, že všechna opatření lze zvládnout bez expertních znalostí.

PRINCIP SPOLUPRÁCE Mezi nejčastější osoby, se kterými je sociálně vyloučený člověk v kontaktu, patří pracovníci a pracovníci sociálního odboru, odboru sociálních dávek, úřadu práce, odboru bytové politiky, neziskové organizace, učitelky a učitelé ze škol, asistenti a asistentky mateřských, základních a středních škol atp. Ti tvoří základní institucionální síť, která rozhoduje o tom, jaké podněty bude sociálně vyloučený člověk přijímat, a tedy i jak bude na tyto podněty reagovat. Je-li tato síť připravená s fenoménem sociálního vyloučené pracovat, násobně vzrůstá šance, že proces integrace bude úspěšný. Vzájemná koordinace a spolupráce aktérů této sítě je přitom nutnou podmínkou. Nejvhodnější se jeví, pokud se jednotliví aktéři institucionální sítě domlouvají a opatření společně plánují.

PRINCIP PARTICIPACE Zásadní roli hraje porozumění mezi aktéry institucionální sítě a klienty – lidmi z vyloučené lokality. Obě strany musí dokonale znát cíl, který pro obě z nich musí být sdílený a srozumitelný. Globálním cílem je integrace, a dílčími cíli činnosti, které k němu vedou, jsou zejména oddlužení, nalezení zaměstnání, zajištění bydlení, získání vzdělání, zlepšení zdravotního stavu, atd. Bez deklarace ochoty a motivace na straně klienta opatření nikdy nebudou účinná. Na formulaci svých zájmů a cílů se musí sociálně vyloučený člověk podílet, jinak proces integrace zkrachuje, nebo se stane sociálním inženýrstvím.

PRINCIP PŘIJETÍ ODPOVĚDNOSTI Většina článků institucionální sítě podléhá (nebo je alespoň ovlivněna) vedení obce (starostovi nebo příslušným radním). Proto je klíčovým předpokladem k úspěšné integraci přijetí odpovědnosti ze strany samosprávy. Je nezbytné udělat „audit“ místní sociální politiky a odhalit případné aktéry v systému, kteří záměrně integraci odporují, či dokonce situace v sociálně vyloučených lokalitách zneužívají ve svůj prospěch (často např. spekulanti s byty, apod.). Případná korupční jednání je nutné odstínit. Následně je možné se ujmout koordinační role řízení nebo pozitivního ovlivňování všech systémů v institucionální síti, které na proces integrace mají vliv.

PRINCIP INDIVIDUALITY Nelze předpokládat, že skupina lidí, jež je letmým pohledem označitelná jako sociálně vyloučená komunita se stejnými bariérami pro vstup na trh s byty, prací a vzděláním, respektive její jednotliví členové (rodiny), se budou chovat v reakci na podněty stejně. Nutným předpokladem k úspěšnému začleňování je proto zaměření na jedince, zvýšení jeho sociálních kompetencí, a tedy sociální mobility.

PRINCIP PREVENCE Sociální vylučování je proces mnohem snadnější a rychlejší, než opětovné začlenění. Sociálnímu vyloučení lze předejít uplatňováním obdobných přístupů a nástrojů, jako při procesu sociální integrace. Prevence je důležitým komponentem integračního přístupu a může ušetřit nemalé síly a prostředky v budoucnosti.

PRINCIP MOBILITY Cílovým stavem procesu integrace je plné začlenění jednotlivce (rodiny) do společnosti ve všech oblastech. Každý jednotlivec by měl mít možnost přestěhovat se v rámci obce do kteréhokoliv místa, nebo vykonávat kterékoliv zaměstnání, limitující by přitom měly být pouze jeho individuální vlastnosti a schopnosti. Každý občan by tedy měl mít možnost úplné mobility. Je důležité naplňovat představu, že ve všech kategoriích bytů, které se ve městě nacházejí, bydlí lidé, kteří předtím byli uzavřeni do prostoru vyloučené lokality, že vykonávají celé spektrum různých zaměstnání (obojí, mají-li k tomu individuální předpoklady) a jejich děti se vzdělávají mezi ostatními vrstevníky; jinak nebude proces integrace nikdy zcela otevřený.

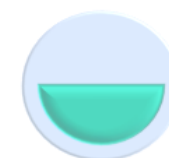
Jednání o poskytnutí VDP, zpracování žádosti o poskytnutí VDP

- Obec má zájem řešit problémy související se sociálním vyloučením v souladu s dobrou praxí nebo hledá odbornou pomoc pro zahájení systematické podpory sociálního začleňování.
- Agentura předá informace o vzdálené dílčí podpoře, jejíž poskytování se řídí Metodikou vzdálené dílčí podpory. Pokud lze, vzhledem k očekáváním na straně obce, tuto formu podpory doporučit, Agentura poskytne obci metodickou podporu při zpracování žádosti.
- V žádosti jsou popsány projevy sociálního vyloučení v obci z hlediska zástupců vedení obce a jsou zde předběžně formulovány návrhy na zaměření této podpory - k jakým změnám by měla přispět.

Zahájení poskytování VDP

- Podpora ze strany Agentury směřuje k tomu, že konkrétní problémy budou v obci řešeny:
- - tak, aby zástupci všech stran, které mohou a mají zájem přispět k podpoře sociálního začleňování v obci, načerpali během této spolupráce obce s Agenturou co nejvíce potřebných informací, zkušeností a inspirace;
→za tímto účelem je sestavena **Koordinační skupina Plánu vzdálené dílčí podpory**;
- - tak, aby bylo možné vyhodnotit, jak opatření realizovaná k jejich řešení přispěla k vytvoření příležitostí pro to, aby sociálně vyloučení a sociálním vyloučením ohrožení obyvatelé obce mohli změnit svou situaci a jaký byl dopad těchto opatření na celkovou situaci v obci;
→za tímto účelem, a také proto, aby se rozhodování v průběhu spolupráce mohla opírat o aktuální ověřené informace o situaci v obci v kontextu řešení problematiky sociálního vyloučení, je spolupráce zahájena výzkumem (**vstupní analýza**), další údaje mohou být v případě potřeby doplněny prostřednictvím realizace tematického výzkumu.
- Poskytování vzdálené dílčí podpory se odvíjí od očekávaných přínosů, které obec formuluje v žádosti; je však pravděpodobné, že vlivem zapojení širšího spektra stran a v důsledku důkladnějšího poznání situace v obci po realizaci vstupní analýzy se očekávání na straně obce budou vyvíjet.
- V zahajovací etapě poskytování VDP je tedy věnována pozornost tomu, aby konkrétní aspekty průběhu spolupráce a zaměření poskytované podpory byly navrženy tak, aby poskytování VDP v maximální možné míře přispělo k naplnění cílů, které stanoví koordinační skupina.

Zpracování Plánu VDP (+ Zpracování TAP) I

- Proto jsou v **Plánu vzdálené dílčí podpory** zanesena všechna odsouhlasená rozhodnutí o tom, jaké aktivity, kroky a jaká opatření budou v průběhu poskytování VDP realizována (návrhová část), podklady pro tato rozhodnutí (analytická část) a dohodnutý způsob jejich realizace a následného vyhodnocení (implementační část).
- Poté, co Koordinační skupina Plánu VDP definovala oblast nebo oblasti zaměření poskytované podpory a další spolupráce obce s Agenturou (na řešení jednoho nebo několika konkrétních problémů, na realizaci intervence/í směřující/ch k řešení okruhu problémů napříč různými tematickými oblastmi, na řešení problémů v konkrétních tematických oblastech nebo na realizaci aktivit směřujících ke zkvalitnění procesů podpory sociálního začleňování v obci), může Agentura doporučit pro další práci v dané oblasti zpracování **Tematického akčního plánu** a/nebo vznik pracovních skupin.
- Ve zvolených oblastech zaměření VDP jsou dále (v příslušných pracovních skupinách) stanovovány konkrétní cíle, které mají být naplněny prostřednictvím opatření navržených v Plánu VDP (v TAP).
- Agentura poskytuje metodickou podporu pro analýzu problémů a jejich příčin a možných dopadů, při prioritizaci potřeb a při navrhování strategií intervencí (co který lokální partner může řešit, zda je potřebná vícestranná spolupráce nebo jiná forma podpory) a jejich transformaci do konkrétních aktivit / opatření. Zvláště v případě, že práce probíhá ve více skupinách, napomáhá pracovník Agentury jejich koordinaci. Výstupy pracovních skupin jsou dále sdíleny v Koordinační skupině Plánu podpory, která zajišťuje transparentnost a otevřené sdílení v průběhu všech následných etap spolupráce.

Zpracování Plánu VDP (+ Zpracování TAP) II

- Pokud bude/ou intervence směřující k řešení vybraného problému nebo k podpoře sociálního začleňování v určité tematické oblasti nebo k podpoře konkrétních procesů rozpracovány v rámci TAP, Plán vzdálené dílčí podpory bude mj. obsahovat informaci o oblasti zaměření TAP.
- Časová dotace pro zpracování Plánu podpory a TAP se odvíjí především od jejich obsahu - koordinaci zajišťuje pracovník Agentury.
- Plán vzdálené dílčí podpory i Tematický akční plán jsou rozděleny na analytickou, návrhovou a implementační část a jsou zpracovány podle příslušné osnovy, která je součástí Metodiky vzdálené dílčí podpory. Pracovník Agentury poskytne členům Koordinační skupiny Plánu VDP /Koordinační skupiny TAP metodickou podporu při jejich zpracování a podílí se na jejich zpracování.
- Návrhy konkrétních opatření mají vždy vazbu na analytickou část příslušného plánu, je pro ně stanoven garant (zodpovědný za realizaci), termín realizace, případně zdroj financování.
- Plán VDP i TAP jsou po odsouhlasení Koordinační skupinou Plánu VDP (Koordinační skupinou TAP) schváleny obcí, v případě, že realizátor opatření navrženého v TAP bude žádat o finanční podporu ve výzvě OP Z pro podporu sociálního začleňování v SVL, vydává Agentura Vyjádření k TAP a poté také vyjádření o souladu projektu s TAP (osnova je přílohou Metodiky VDP).

Implementace opatření / realizace aktivit navržených v Plánu VDP (a v TAP)

- V průběhu implementace opatření navržených v Plánu vzdálené dílčí podpory (a v Tematickém akčním plánu) Agentura poskytne nejprve intenzivní podporu realizátorům navržených projektů při psaní projektových žádostí (v případě projektů navržených v TAP také supervizi žádostí a posouzení jejich souladu s TAP) a poté bude poskytovat diverzifikovanou podporu realizátorům opatření (se zaměřením zejména na poradenství při přípravě projektu k realizaci a během realizace) a členům Koordinační skupiny Plánu VDP (zejm. předávání informací, vzdělávání - především tehdy, pokud jsou tyto aktivity navrženy v Plánu VDP).

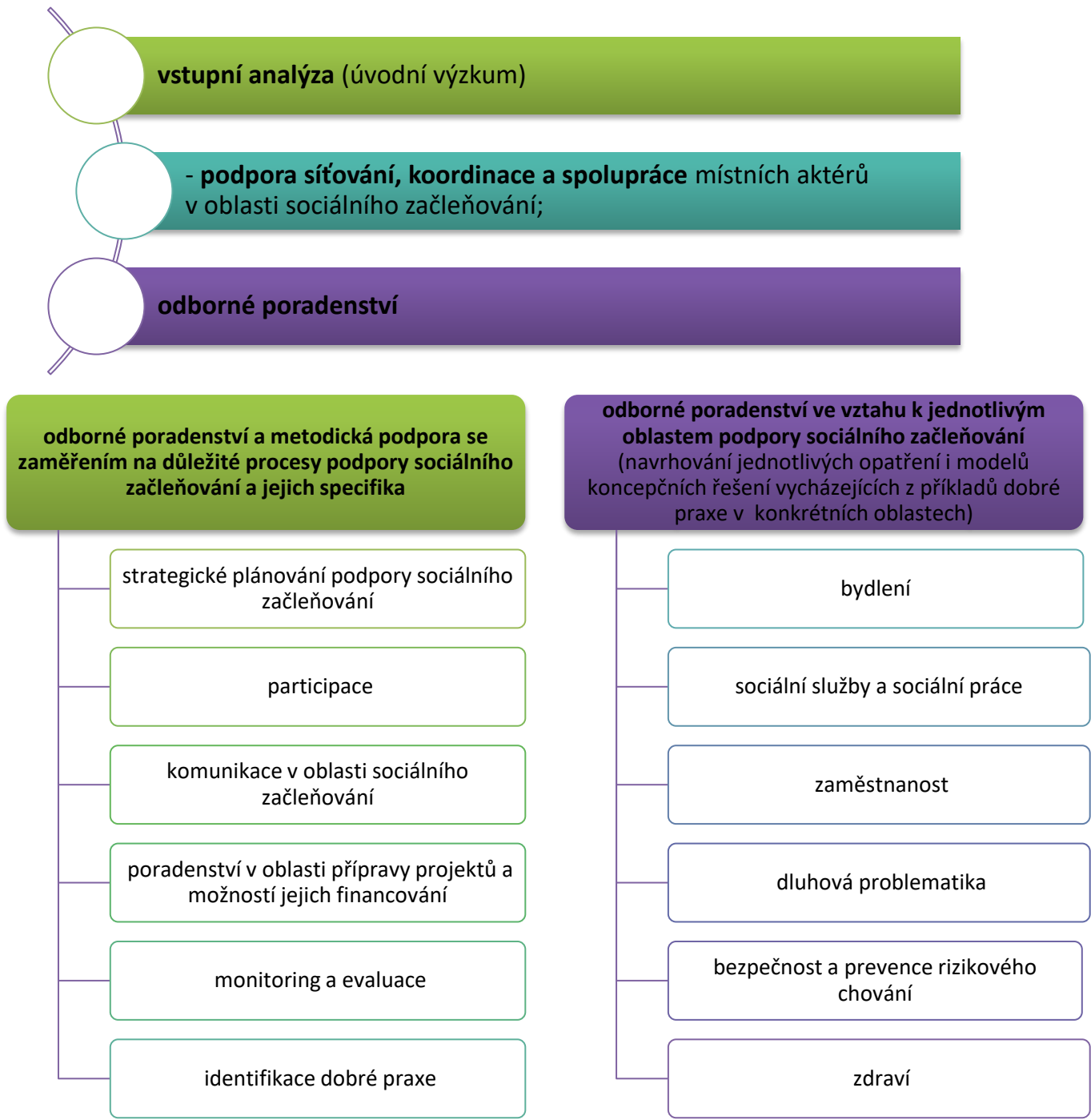

Vyhodnocení Plánu VDP (+ vyhodnocení TAP), ukončení poskytování VDP

- Realizace aktivit a implementace opatření navržených v Plánu VDP a TAP bude v průběhu implementace těchto plánů pravidelně monitorována. U všech navrhovaných aktivit a opatření bude vyhodnocena jejich realizace; pokud je to možné a účelné, bude vyhodnoceno také naplnění cílů, k jejichž naplnění měly přispět.
- Zvláště v případě projektů navržených v rámci TAP bude sledována účelnost vynaložených prostředků. Zejména v případě těchto opatření budou dopadové indikátory budou sledovány v rámci nastaveného evaluačního schématu, který bude popsán v rámci TAP.
- Na procesu vyhodnocení se budou podílet členové Koordinační skupiny Plánu VDP, případně zástupci dalších zapojených institucí při úzké spolupráci s pracovníky ASZ – lokální konzultant, výzkumník, expert pro danou tematickou oblast.

Při poskytování VDP využívá Agentura tyto nástroje:

A) základní nástroje:

B) v závislosti na zvoleném zaměření VDP jsou dále zvoleny některé z následujících nástrojů:

